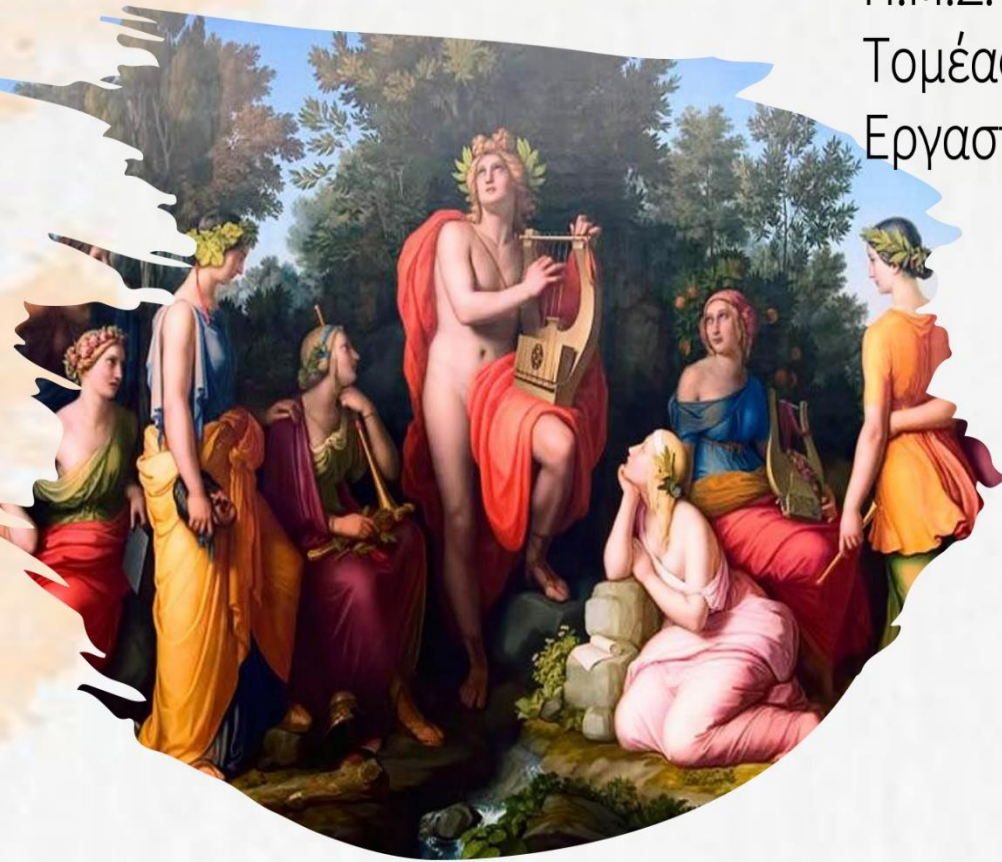

7ο Συμπόσιο Μεταπτυχιακών Φοιτητών & Υποψηφίων Διδασκτόρων Κλασικής Φιλολογίας

05 & 06 Ιουνίου 2021

Υπό την αιγίδα των:
Π.Μ.Σ. «Κλασική Φιλολογία»
Τομέας Κλασικής Φιλολογίας
Εργαστήριο Κλασικής Φιλολογίας

Βιβλίο Περιλήψεων

 Ψηφιακή Διεξαγωγή-MS Teams

 classicsconfuoi.wixsite.com/website

 classics.conf.uoi@gmail.com

Επιστημονική Επιτροπή

Ελένη Γκαστή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας
Φώτιος Πολυμεράκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας
Βασίλειος Παππάς, Επίκουρος Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας

Οργανωτική Επιτροπή

Μαρία- Χαϊδή Βήττα, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Κλασικής Φιλολογίας
Ειρήνη-Νίκη Μπριάκου, Υποψήφια Διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας
Βασίλειος Παπαγεωργίου, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Κλασικής Φιλολογίας
Πάυλος Πιπεριάς, Υποψήφιος Διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας
Αντιγόνη Τσιατσούλη, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Κλασικής Φιλολογίας
Αναστασία Ψωμιάδου, Υποψήφια Διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας

Φωτογραφία εξωφύλλου

Ο Απόλλωνας και οι Μούσες
Hess, Heinrich Maria von, 1826, λάδι σε μουσαμά

Περιεχόμενα

Πρόγραμμα Συμποσίου.....	4
1. Βασιλική Αγόρη.....	10
2. Μαρία-Χαϊδή Βήττα.....	11
3. Ευάγγελος Βλάχος.....	13
4. Ελένη- Ακριβή Γιαλαμά.....	14
5. Vasileios Dimoglidis.....	16
6. Γεώργιος Κατσιφάρας.....	17
7. Βασιλική Κλειτσικά.....	18
8. Αλέξανδρος Κουρούπης.....	20
9. Ηλίας Κριτσαντώνης.....	21
10. Αρετή Κυρκοπούλου.....	23
11. Jeremy Lam.....	25
12. Γαβριήλ Μπομπέτσις.....	26
13. Ειρήνη- Νίκη Μπριάκου.....	28
14. Μαρία Νικολαΐδου.....	30
15. Σταυρούλα Ντούμα.....	32
16. Αγγελική Παπαβλάχου.....	34
17. Βασίλειος Παπαγεωργίου.....	35
18. Δημήτριος Παπαδόπουλος.....	37
19. Μαρία Παπαδοπούλου – Μαρία Πουρλιώτη.....	38
20. Παύλος Πιπεριάς.....	40
21. Αντωνία Πιτσιλού.....	41
22. Χρυσοβαλάντης Σιτσάνης.....	43
23. Αντώνιος Σταμίρης.....	45
24. Αλεξία Τρίγκη.....	46
25. Αντιγόνη Τσιατσούλη.....	48
26. Ευάγγελος Τσούμπος.....	49
27. Χρυσόστομος Φάκαρος.....	51
28. Γεωργία Χουστουλάκη.....	52
29. Δέσποινα Χρίστου.....	54
30. Αναστασία Ψωμιάδου.....	56
Βιογραφικά σημειώματα εισηγητών.....	58

Πρόγραμμα Συμποσίου

Σάββατο 5 Ιουνίου 2021

09:00 – 09:20 Χαιρετισμοί του Προέδρου του Τμήματος Φιλολογίας καθηγ. Αλέξανδρου Αλεξάκη, της Διευθύντριας του Εργαστηρίου Κλασικής Φιλολογίας και Διευθύντριας της Σ.Ε.Μ.Σ. «Κλασική Φιλολογία» αναπλ. καθηγ. Ελένης Γκαστή, και του Διευθυντή του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας αναπλ. καθηγ. Φώτιου Πολυμεράκη.

Α' Συνεδρία – Από τη Ρητορεία στη Φιλοσοφία

Πρόεδρος: Αναστασία Ψωμιάδου

09:20 – 09:40 **Γεωργία Χουστουλάκη (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Κρήτης):** «Η σκιαγράφηση των διαδίκων στον *Κατά Θεοκρίνου* λόγο ([Δημ.] 58)»

09:40 – 10:00 **Αλεξία Τρίγκη (Μετ. Φοιτήτρια – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης):** «Ο *μεγαλόψυχος* στον Αριστοτέλη και ο *μεγαλόφρων* στον Ισοκράτη: μία συγκριτική μελέτη»

10:00 – 10:10 Συζήτηση

10:10 – 10:20 Διάλειμμα

Β' Συνεδρία – Πρόσληψη ελληνικών κειμένων σε Λατίνους Συγγραφείς

Πρόεδρος: Βασίλειος Παπαγεωργίου

10:20 – 10:40 **Δημήτριος Παπαδόπουλος (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Πατρών):** «Η αυτοπροβολή του Πλίνιου του Πρεσβύτερου ως Έρωμαίο Αριστοτέλη' (*HN* 8.44)»

10:40 – 11:00 **Χρυσοβαλάντης Σιτσάνης (Υπ. Διδάκτωρ – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης):** «Η λειτουργία των ελληνικών παραθεμάτων στην ποίηση του Μαρτιάλη»

11:00 – 11:10 Συζήτηση

11:10 – 11:20 Διάλειμμα

Γ' Συνεδρία – Λατινική Φιλολογία

Πρόεδρος: Σοφία Κουτέρη

11:20 – 11:40 **Ευάγγελος Βλάχος (Υπ. Διδάκτωρ – Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών):** «*Karthago... diues opum studiisque asperrima belli* (Βεργ. Α. 1.13-14): το προοίμιο της *Αινειάδας* και το έπος της Δημοκρατικής περιόδου;»

11:40 – 12:00 **Αλέξανδρος Κουρούπης (Υπ. Διδάκτωρ – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης):** «Η παρουσίαση του Άνωνα στον *Roenulus* του Πλαύτου: Ένας στερεοτυπικός Καρχηδόνιος;»

12:00 – 12:10 Συζήτηση

12:10 – 12:25 Διάλειμμα

Δ' Συνεδρία – Ελληνικές Μεταφράσεις Λατινικών Κειμένων

Πρόεδρος: Αντιγόνη Τσιατσούλη

12:25 – 12:45 **Βασίλειος Παπαγεωργίου (Μετ. Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων):** «Η μετάφραση της *Ελεγείας* 1.3 του Τίβουλλου από τον Ιάκωβο Πολυλά»

12:45 – 13:05 **Βασιλική Αγόρη (Μετ. Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων):** «Η μετάφραση του *Carmen* 1.5 του Ορατίου από τον Π. Ματαράγκα»

13:05 – 13:25 **Μαρία Νικολαΐδου (Υπ. Διδάκτωρ – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης):** «*Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος Λαίλιος ή Διάλογος Περί Φιλίας, εκ της λατινίδος εις την ελληνίδα φωνήν μετενεχθείς υπό Βασιλείου Αντωνιάδου (1878): μια απόπειρα διερεύνησης της μεταφραστικής τεχνικής του Β. Αντωνιάδη στο εν λόγω κικερώνεο έργο*»

13:25 – 13:40 Συζήτηση

13:40 – 17:00 Μεσημεριανό Διάλειμμα

Ε' Συνεδρία – Σπουδές Φύλου (Gender Studies)

Πρόεδρος: Μαρία-Χαϊδή Βήττα

17:00 – 17:20 **Ηλίας Κριτσαντώνης (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου):**

«Ζωομορφισμός και ηγεμονική ανδρική ταυτότητα στην *Αλεξάνδρα* του Λυκόφρονα»

17:20 – 17:40 **Χρυσόστομος Φάκαρος (Μετ. Φοιτητής – Εθνικό & Καποδιστριακό**

Πανεπιστήμιο Αθηνών): «Μελέτη περιπτώσεων: Η πρόσληψη της σεξουαλικότητας στον Αχιλλέα Τάτιο και στον Πετρώνιο»

17:40 – 18:50 Συζήτηση

17:50 – 18:00 Διάλειμμα

ΣΤ' Συνεδρία – Modes of Reception

Πρόεδρος: Παύλος Πιπεριάς

18:00 – 18:20 **Jeremy Lam (PhD Candidate – Trinity College Dublin):** «A Gentle Monster: The Homeric Model for Medea's Speech to the Serpent in Valerius Flaccus' *Argonautica* 8.92-108»

18:20 – 18:40 **Vasileios Dimoglidis (PhD Candidate – University of Cincinnati):** «The Latin Translations of the Prooemium (ll.1-18) of Aratus' *Phaenomena*. Reception and Interpretation»

18:40 – 18:50 Συζήτηση

18:50 – 19:00 Διάλειμμα

Προσκεκλημένη Ομιλία

Πρόεδρος: Ειρήνη-Νίκη Μπριάκου

19:00 – 20:00 **Βάιος Βαϊόπουλος (Καθηγητής Λατινικής Γλώσσας και Γραμματείας – Ιόνιο Πανεπιστήμιο):** «Η Αριάδνη στη Νάξο: αναγνώσεις της δέκατης ηρωϊδικής επιστολής»

20:00 – 20:45 Συζήτηση

20:50 Τέλος 1ης ημέρας του Συμποσίου

Κυριακή 6 Ιουνίου 2021

Ζ' Συνεδρία – Η Έρευνα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Πρόεδρος: Αναστασία Ψωμιάδου

09:00 – 09:20 **Αρετή Κυρκοπούλου (Δρ. Λατινικής Φιλολογίας – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)**: «Τα στοιχεία του υψηλού ύφους, η μεταφορά και η προσωποποίηση στον λόγο του Τυνδάρου στους *Captivi* του Πλαύτου»

09:20 – 09:40 **Αγγελική Παπαβλάχου (Προπτ. Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)**: «Η μετάφραση των *Χοηφόρων* από τον Paul Claudel: Ερμηνευτικές και μεταφραστικές παρατηρήσεις»

09:40 – 10:00 **Ευάγγελος Τσούμπος (Προπτ. Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)**: «Οι παραστατικές τέχνες τον καιρό της πανδημίας»

10:00 – 10:15 Συζήτηση

10:15 – 10:30 Διάλειμμα

Η' Συνεδρία – Ο Όμηρος και η Πρόσληψή του

Πρόεδρος: Μαρία-Χαϊδή Βήττα

10:30 – 10:50 **Αντιγόνη Τσιατσούλη (Μετ. Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)**: «Χαρτογράφηση των Προσευχών των Ηρώων της *Ιλιάδας* - Απορριφθείσες Προσευχές»

10:50 – 11:10 **Βασιλική Κλειτσικά (Υπ. Διδάκτωρ – Université de Lille)**: «Πολύφημος : η νέα ταυτότητά του στον διθύραμβο *Κύκλωπας*»

11:10 – 11:30 **Αντώνιος Σταμίρης (Μετ. Φοιτητής – University of Oxford)**: «Ύλας ο Ξανθός: ένα ομηρικό πρότυπο για τον ελληνιστικό Ύλα»

11:30 – 11:45 Συζήτηση

11:45 – 12:00 Διάλειμμα

Θ' Συνεδρία – Ελληνιστική Ποίηση

Πρόεδρος: Βασιλική Αγόρη

12:00 – 12:20 **Ελένη-Ακριβή Γιαλαμά** (Υπ. Διδάκτωρ – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο **Θράκης**): «Η βουκολική ποιητική μέσα από το *Ειδύλλιο* 1 του Θεόκριτου: προγραμματικά στοιχεία και ποιητολογικοί υπαινιγμοί»

12:20 – 12:40 **Δέσποινα Χρίστου** (Υπ. Διδάκτωρ – **University of Manchester**): «Η μη-λεκτική εξουσία του θεού Έρωτα στη συνέλευση των θεών (Απολλ. Ρόδ, *Αργ.* 3,6 κ.ε.)»

12:40 – 13:00 **Σταυρούλα Ντούμα** (Υπ. Διδάκτωρ – **Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**): «Τα Φαινόμενα απατούν: Οι αμφίδρομοι μετασχηματισμοί του ποιητικού και επιστημονικού λεξιλογίου στο έργο του Αράτου»

13:00 – 13:15 Συζήτηση

13:15 – 13:30 Διάλειμμα

Ι' Συνεδρία – Λουκιανός

Πρόεδρος: Αντιγόνη Τσιατσούλη

13:30 – 13:50 **Γαβριήλ Μπομπέτσης** (Μετ. Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Σορβόνης (Paris **IV**)): «Το μοτίβο της *ισοτιμίας* στον λουκιάνειο Άδη και η ιστορία του»

13:50 – 14:10 **Μαρία-Χαϊδή Βήττα** (Μετ. Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων): «Λουκιανού *Άληθής Ιστορία*: Αυτοαναφορικά σχόλια ειδολογικού προσδιορισμού του έργου»

14:10 – 14:20 Συζήτηση

14:20 – 17:30 Διάλειμμα

ΙΑ' Συνεδρία – Αρχαία Ελληνική Τραγωδία

Πρόεδρος: Βασίλειος Δημογλίδης

17:30 – 17:50 **Αντωνία Πιτσιλού (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Πατρών):** «Η πρόσληψη της αισχύλειας θεϊκής δικαιοσύνης στην παράσταση των *Περσών* σε σκηνοθεσία Σταύρου Τσακίρη (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Λάρισας – Θεσσαλικό Θέατρο, 2008)»

17:50 – 18:10 **Αναστασία Ψωμιάδου (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων):** «Σοφοκλέους *Αΐας*: Μια πολιτική ανάγνωση του *ἀγῶνος λόγων* Μενελάου-Τεύκρου»

18:10 – 18:30 **Ειρήνη–Νίκη Μπριάκου (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων):** «Διεγείροντας τις αντιδράσεις του κοινού: Η περίπτωση του προλόγου της *Ἐκάβης* του Ευριπίδη»

18:30 – 18:50 **Παύλος Πιπεριάς (Υπ. Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων):** «Φραστικές ενδείξεις σκηνογραφικού σχεδιασμού στην *Ιφιγένεια την εν Αυλίδι* του Ευριπίδη και η σκηνική τους απόδοση»

18:50 – 19:10 Συζήτηση

19:10 – 19:30 Διάλειμμα

ΙΒ' Συνεδρία – Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και η Διδακτική της

Πρόεδρος: Ειρήνη–Νίκη Μπριάκου

19:30 – 19:50 **Γεώργιος Κατσιφάρας (Μετ. Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων):** «Αἰ περὶ τῆς ἀλφαβήτου γνῶμαι τῶν Ἀρχαίων»

19:50 – 20:10 **Μαρία Παπαδοπούλου (Μετ. Φοιτήτρια – Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) & Μαρία Πουρλιώτη (Μετ. Φοιτήτρια – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης):** «*Εὐσέβειαν εἰς τοὺς σοὺς γονέας ἄσκει*: Ἐνα διδακτικό σενάριο για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα της Β' Γυμνασίου»

20:10 – 20:20 Συζήτηση

20:20 Απολογισμός και Κλείσιμο του Συμποσίου

1. Βασιλική Αγόρη

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
vasilikhagorh@hotmail.com

Η μετάφραση του *Carmen* 1.5 του Ορατίου από τον Π. Ματαράγκα.

Λέξεις – κλειδιά: 19^{ος} αιώνας, Μεταφράσεις λατινικών έργων, Οράτιος, *Carmina*, μεταφραστική θεωρία και πράξη, Παναγιώτης Ματαράγκας, Επτανήσιοι λατινομαθείς λόγιοι.

Κατά τον 19^ο αιώνα η Ελλάδα μοιάζει να είναι δεκτική στην έλευση δυτικών πολιτισμικών στοιχείων. Σημαντικό ρόλο στην πνευματική ανάπτυξη της εποχής διαδραματίζουν κυρίως οι Επτανήσιοι λόγιοι, γνώστες τόσο της αρχαίας ελληνικής, όσο και της λατινικής γλώσσας. Η κλασική παιδεία θεωρείται αναγκαία και θεμέλιο κάθε επιστήμης. Η διδασκαλία των Λατινικών στο Γυμνάσιο είναι κατά κόρον υποχρεωτική, ενώ έχουν κυρίαρχη θέση στη Φιλοσοφική Σχολή του νεοϊδρυθέντος Πανεπιστημίου των Αθηνών (1837).

Ο 19^{ος} αιώνας χαρακτηρίζεται από μία μαζική παραγωγή μεταφράσεων λατινικών έργων, κυρίως συγγραφέων που περιλαμβάνονταν στο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου, όπως για παράδειγμα του Κικέρωνα, του Βεργιλίου, του Οβιδίου κ.ά. Ανάμεσα στους Ρωμαίους ποιητές του curriculum των σχολείων και του Πανεπιστημίου, βρίσκεται και ο Οράτιος. Από τα έργα του Ορατίου, το *Carmen saeculare*, καθώς και κάποια από τα *Carmina* και τις *Epodes* αποτελούν διδακτέα ύλη του Γυμνασίου. Λόγω αυτού του γεγονότος, διαπιστώνουμε ένα μεγάλο αριθμό μεταφράσεων των παραπάνω έργων, οι οποίες λειτουργούν περισσότερο ως εκπαιδευτικά βοηθήματα. Πέραν των μεταφράσεων εκπαιδευτικού χαρακτήρα, παράγονται και πολλές μεταφράσεις του Ορατίου, ιδίως από λογοτέχνες. Ο χώρος όπου ‘φιλοξενούνται’ αυτές οι μεταφράσεις είναι κυρίως τα λογοτεχνικά περιοδικά της εποχής. Στη δεύτερη αυτή κατηγορία ανήκει και η παρούσα μετάφραση, η οποία αποτελεί έργο του ποιητή επτανησιακής καταγωγής Παναγιώτη Ματαράγκα. Ο μεταφραστής μας έχει ασχοληθεί και με μεταφράσεις άλλων έργων του Ορατίου, καθώς και με τους τέσσερις Κατιλνιικούς λόγους του Κικέρωνα. Η μετάφραση που μελετούμε, δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Παρνασσός* το 1880. Η πρώτη έκδοσή της έλαβε χώρα το 1872 στο περιοδικό *Εθνική Βιβλιοθήκη*, ενώ επανεκδόθηκε το 1876 στην ποιητική συλλογή του Ματαράγκα *Φαντασία και Καρδιά* μαζί με τη μετάφραση του *Carmen* 3.9.

Στην παρούσα ανακοίνωση, μελετούμε στοιχεία γλώσσας, ύφους, μέτρου του μεταφραστή, καθώς και τις μεταφραστικές τεχνικές που ακολουθεί. Επίσης, επιχειρούμε να διερευνήσουμε τους λόγους

που ώθησαν τον Ματαράγκα να μεταφράσει τη συγκεκριμένη ωδή, αλλά και να αποκαλύψουμε το αναγνωστικό κοινό στο οποίο αυτή απευθύνεται.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Γαραντούδης, Ε. (1998), «Ο Ιάκωβος Πολυλάς, οι Σύγχρονοι και οι Νεώτεροι του Επτανήσιου. Συνέχεια και Ρήξη», *Πόρφυρας 84-85* (Γενάρης-Μάρτης): 249-259.

Γραμμενίδης, Σ., Δημητρούλια, Τ., Κουρδής, Ε., Λουπάκη, Ε., Φλώρος, Γ. (2015), *Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις της Μετάφρασης*, Αθήνα.

Κακριδής, Ι.Θ. (1948), *Το μεταφραστικό πρόβλημα*, Αθήνα.

Μπάνου-Τσιάμη, Θ. (2003), *Έλληνες Λατινομαθείς Λόγοι (1204-1980) Ιστορική ανασκόπηση-εργογραφία* (Διδ. Δ.), Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

Μπουμπουλίδης, Φ. (1963-64), «Αι υπό των Επτανήσιων νεοελληνικά μεταφράσεις κλασσικών συγγραφέων», *ΕΕΦΣΠΑ* 14: 492-540.

<https://anemi.lib.uoc.gr/?lang=el>

<http://gtll.lit.auth.gr/db>

2. Μαρία-Χαϊδή Βήττα

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

vitta.maria@yahoo.gr

Λουκιανού *Άληθής Ιστορία*:

Αυτοαναφορικά σχόλια ειδολογικού προσδιορισμού του έργου.

Λέξεις – κλειδιά: ειδολογική πολυφωνία, προοίμιο, μυθιστόρημα, επιστημονική φαντασία, παραδοξογραφία.

Η *Άληθής Ιστορία* του Λουκιανού, ένα πεζό κείμενο της εποχής των αυτοκρατορικών χρόνων, αποτελεί από ειδολογικής σκοπιάς ένα υβριδικό έργο. Ενυπάρχουν και συνυπάρχουν σε αυτό χαρακτηριστικά στοιχεία διαφόρων λογοτεχνικών ειδών, προσδίδοντάς του κατ' αυτόν τον τρόπο ειδολογική πολυφωνία. Μέσα στο κείμενο απαντούν λέξεις

και φράσεις που είναι -είτε άμεσα είτε έμμεσα- δηλωτικές των διαφορών αυτών ειδών που εμφανίζονται στο εν λόγω έργο.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να εξετασθούν και να αναλυθούν τα στοιχεία εκείνα του κειμένου που αναδεικνύουν και συμβάλλουν στον (εγγύτερο) προσδιορισμό του είδους του λουκιάνειου πονήματος.

Ειδικότερα, θα αναλύσουμε το προοίμιο (1.1-4) του έργου το οποίο έχει προγραμματική λειτουργία και εμπεριέχει διατυπώσεις που βοηθούν στον ειδολογικό προσδιορισμό του έργου, ενώ παράλληλα θα επιχειρήσουμε να εντοπίσουμε και να σχολιάσουμε λέξεις ή φράσεις που βρίσκονται διάσπαρτες στην κυρίως αφήγηση και αποτελούν δείκτες της ειδολογικής ταυτότητας του κειμένου. Για παράδειγμα η φράση *ούκ άκωμωδήτως ήνικται* συνιστά μία υπαινικτική δήλωση για τη σχέση του έργου με την κωμωδία και την παρωδία. Λεξιλόγιο όπως *παράδοξον* (1.3 πολλά παράδοξα, 1.18 θέαμα παραδοξότατον, 2.43 παράδοξον), *θαῦμα* (1.4 εθαύμασα, 1.25 θαῦμα, 1.30 θαυμασίως), *τεράστιον* (1.2 και 1.13 τεράστια, 1.8 τεράστιον), *καινόν* (1.3 καινότητας, 1.5 καινῶν), *ξένον* (1.2 τὸ ξένον, 1.33 ξενίων, 2.46 ξένης) σηματοδοτούν τη σχέση του έργου με την παραδοξογραφία.

Γενικότερα, οι διακειμενικές αναφορές που απαντούν στο εν λόγω έργο -και αφορούν κυρίως την ποίηση, την ιστοριογραφία και την φιλοσοφία- τονίζουν την ειδολογική πολυφωνία καθώς και την πολυεπίπεδη αφήγηση, στην οποία κάθε σκηνή μπορεί και πρέπει να ερμηνεύεται ως υπαινιγμός σε μια μεγάλη ποικιλία άλλων κειμένων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Anderson, G. (1976), *Theme and Variation in the Second Sophistic*, Leiden: Brill.

Fredericks, S. C. (1976), «Lucian's True History as SF», *Science Fiction Studies*, 3.1: 49-60.

Georgiadou, A.- Larmour, D. H. (1998), *Lucian's Science Fiction Novel True Histories, Interpretation and Commentary*, Leiden-Boston-Köln: Brill.

Popescu, V. (2014), «Lucian's *True Stories*: Paradoxography and False Discourse», στο M. Furte-Pinheiro, G. Schmeling, E.P. Cueva (eds.) *The Ancient Novel and the Frontiers of Gender*, 39-58.

Ράιος, Δ. (2012³), *Ελληνική Γραμματεία των Αυτοκρατορικών Χρόνων*, εισαγωγή-επισκόπηση-ανθολογία, Ιωάννινα: Carpe Diem.

Reardon, B. P. (1989), *Collected Ancient Greek Novels*, California: University of California Press.

3. Ευάγγελος Βλάχος

Υποψήφιος Διδάκτωρ – Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
vlachosvagos@yahoo.com

***Karthago... diues opum studiisque asperrima belli* (Βεργ. Α. 1.13-14): το προοίμιο της *Αινειάδας* και το έπος της Δημοκρατικής περιόδου;**

Λέξεις – κλειδιά: προοίμιο, Ναίβιος: *Bellum Punicum*, Έννιος: *Annales*, Όμηρος, Καρχηδόνα.

Tο προοίμιο της *Αινειάδας* (1.1-33) ήδη από την αρχαιότητα είχε δεχτεί σε πολύ μεγάλο βαθμό την προσοχή της λογοτεχνικής κριτικής, μια τάση που συνεχίζεται ακόμα στις μέρες μας. Η προγραμματική φύση του προοιμίου το καθιστά όχι μόνο το σημείο όπου ο ποιητής εκθέτει το θέμα ολόκληρου του έπους, αλλά ταυτόχρονα και το χωρίο όπου ο Βεργίλιος παρουσιάζει τις λογοτεχνικές του καταβολές. Η πλειονότητα των μελετητών, και των αρχαίων και των σύγχρονων, έχει εστιάσει την ερμηνευτική της προσοχή κυρίως στις διακειμενικές σχέσεις που παρουσιάζει το προοίμιο με τα δύο βασικά του πρότυπα, την *Ιλιάδα* και την *Όδύσσεια* του Ομήρου, και όχι λιγότερο με τα *Άργοναυτικά* του Απολλωνίου του Ροδίου και τα κύκλια έπη (κυρίως την *Μικρά Ιλιάδα*). Δεν έχει δοθεί, όμως, τόσο μεγάλη προσοχή, εξαιτίας κυρίως της απόσπασματικής φύσης των κειμένων, στη σχέση που μπορεί να είχε το αινειαδικό προοίμιο με το έπος της Δημοκρατικής περιόδου, και κυρίως τους δύο κύριους εκπροσώπους του είδους και σημαντικούς προδρόμους του Βεργιλίου, τον Έννιο με τους *Annales* του και τον Ναίβιο με το *Bellum Punicum*. Στόχος της ανακοίνωσης αυτής είναι να εξετάσει και να διαφωτίσει, όσο το επιτρέπει η αποσπασματική φύση των κειμένων, αν υπάρχουν τυχόν υπαινιγμοί τόσο σε επίπεδο λεξιλογίου, όσο και σε επίπεδο θεμάτων και μοτίβων (κυρίως μέσω του θέματος της Καρχηδόνας), του προοιμίου της *Αινειάδας* στους *Annales* του Εννίου και κυρίως στο *Bellum Punicum* του Ναιβίου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Büchheit, V. (1963), *Vergil über die Sendung Roms*, Heidelberg.

de Graff, Th. B. (1931), *Naevian Studies*, New York.

Goldberg, S. M. (1995), *Epic in Republican Rome*, Oxford.

Goldschmidt, N. (2013), *Shaggy Crowns, Ennius' Annales and Virgil's Aeneid*, Oxford.

Horsfall, N. (1973-74), "Dido in the Light of History", *PVS* 13: 1-13 (= Harrison (1990) (ed.), 127-144).

Latacz, J. (1976), "Zum Musenfragment des Naevius", *WJA N.F.* 2: 122-134.

Luck, G. (1983), "Naevius and Virgil", *ICS* 8: 267-275.

Mariotti, S. (1955), *Il Bellum Poenicum e l' arte di Nevio. Saggio con edizione dei frammenti del Bellum Poenicum*, Roma.

Marmorale, E. V. (1950), *Naevius Poeta, Introduzione, Bibliographica, Testo dei Frammenti e commento*, Firenze.

Wigodsky, M. (1972), *Vergil and Early Latin Poetry*, Wiesbaden.

4. Ελένη- Ακριβή Γιαλαμά

Υποψήφια Διδάκτωρ – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
vgialama@gmail.com

Η βουκολική ποιητική μέσα από το *Ειδύλλιο 1* του Θεόκριτου: προγραμματικά στοιχεία και ποιητολογικοί υπαινιγμοί.

Λέξεις – κλειδιά: Θεόκριτος, *Ειδύλλιο 1*, προγραμματικός χαρακτήρας, ποιητολογικά στοιχεία, καλλιμαχικές ποιητικές αρχές.

Tο θεμελιώδες αναπάντητο και δυσεπίλυτο ερώτημα που αντιμετωπίζει κάθε μελετητής του Θεόκριτου είναι ποιος επιμελήθηκε την έκδοση των *Ειδυλλίων* του και κυρίως, αν η κατάταξη των ποιημάτων του ακολουθεί κάποια χρονολογική ή θεματική σειρά. Η αβεβαιότητα στο παραπάνω ερώτημα επεκτείνεται στους στόχους και τις προθέσεις του ποιητή, τις οποίες ο εκάστοτε μελετητής εικάζει υποκειμενικά με βάση τις εσωτερικές ενδείξεις που εντοπίζει.

Ο Gow δεν αμφιβάλει ότι τα επονομαζόμενα "βουκολικά ποιήματα" (1,3-7,10-11) αποτελούν μια ενότητα χάρη στα επανερχόμενα θεματικά μοτίβα, τις ομοιότητες στην ατμόσφαιρα και φυσικά, την κοινή διάλεκτο. Αν και παραδέχεται ότι δεν απέχουν σημαντικά στη χρονολόγησή τους, διστάζει να καταλήξει σε κάποιο οριστικό συμπέρασμα πάνω σε αυτήν. Σε κάθε περίπτωση, εξάγει τα *Ειδύλλια 1* και *7* ως τα πιο φιλόδοξα από τα υπόλοιπα βουκολικά και ιδίως στο πρώτο εντοπίζει μια άκρατη επιτήδευση και μια συγκροτημένη συστηματοποίηση του βουκολικού κόσμου. Πράγματι, το *Ειδύλλιο*

1 ταξινομήθηκε στην πρώτη θέση ήδη από τη συλλογή που επιμελήθηκε ο Αρτεμίδωρος από την Ταρσό (α' μισό 1^{ου} αι. π.Χ.), ο πρώτος εκδότης των βουκολικών ποιημάτων του Θεόκριτου. Είναι κοινά αποδεκτό ότι συμπυκνώνει και κωδικοποιεί τις αισθητικές αρχές του βουκολικού κόσμου εφαρμόζοντάς τες με παραδειγματικό τρόπο και έτσι, αποτελεί το αντιπροσωπευτικότερο δείγμα της βουκολικής ποιητικής.

Η παρούσα εισήγηση επιχειρεί μια προγραμματική ανάγνωση του *Ειδυλλίου* 1 αναλύοντας τις υφολογικές και κυρίως τις θεματικές συντεταγμένες του, οι οποίες προσφέρουν τη δυνατότητα ερμηνείας του νεότροπου βουκολικού είδους εν συνόλω. Συγκεκριμένα, θα καταδειχθεί ότι το ποίημα βρίθει κάποιων τυπικών χαρακτηριστικών που εμφανίζονται με -σχετική- συνέπεια στα υπόλοιπα βουκολικά ποιήματα (βουκολικό σκηνικό-ευτοπία, ποιητικός αγώνας, ανταλλαγή δώρων, μεσημβρινή ώρα *άσυχίας*), ενώ δεν λείπουν οι ποιητολογικοί υπαινιγμοί που εντοπίζονται από κάθε αναγνώστη, εξοικειωμένο με τις βασικές αρχές της αλεξανδρινής ποιητικής (η *ἔκφρασις* του ποιμενικού δοχείου, η έννοια της *ἡδύτητος*, ο ποιητής ως *τέττις*). Τέλος, σύντομη αναφορά θα γίνει στα ποιητικά ιδανικά που φαίνεται να υιοθετεί ο βουκολικός ποιητής από τον σύγχρονο (;) ομότεχνό του, Καλλίμαχο.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- Cairns, F. (1984), "Theocritus' First Idyll: the Literary Programme", *WS* 97: 89-113.
- Gow, A.S.F. (1952), *Theocritus: Introduction, Text and Translation (vol.1)*, Cambridge.
- Gutzwiller, K.J. (2006), "The Bucolic Problem", *CPh* 101: 380-404.
- Hunter, R. (1999), *Theocritus: a Selection (Idylls 1, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 13)*, Cambridge.
- Manakidou, F. (1993), *Beschreibung von Kunstwerken in der hellenistischen Dichtung*. Stuttgart.
- Ott, U. (1969), *Die Kunst des Gegensatzes in Theokrits' Hirtengedichten*, Hildesheim-New York.
- Σιστάκου, Ε. (1998), *ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΘΥΡΣΙΣ Ἡ ΩΔΙΑ*, Ηράκλειο.
- Van Sickle, J.B. (1976), "Theocritus and the Development of the Conception of the Bucolic Genre", *Ramus* 5: 18-44.
- Walker, S. F. (1980), *Theocritus*, Boston.
- Wendel, C. (1914), *Scholia in Theocritum Vetera*, Leipzig.

5. Vasileios Dimoglidis

Ph.D. Candidate – University of Cincinnati

dimoglvs@mail.uc.edu

The Latin Translations of the Prooemium (ll.1-18) of Aratus' *Phaenomena*. Reception and Interpretation.

Keywords: Aratus, Germanicus, Avienus, translational studies, reception.

Aratus' *Phaenomena* is an epic poem that, although considered by some scholars not to bring the gravity of Homeric poetry or ancient tragedy, nevertheless managed to survive, spread, and greatly influence Roman literature. This is evidenced both by its implicit or explicit impact upon Roman poets (cf. Virgil, Manilius, *etc.*), and by Roman authors who translated Aratus' *Phenomena* into Latin.

The aim of this paper is to examine the Latin translations of the prooemium (ll.1-18) of the *Phenomena*. More concretely, the Latin texts to be studied are Germanicus' *Aratea* and the poem *Aratus* by Avienus' *Carmina*. Cicero's poem *Aratea* shall not be taken into account because its prooemium has not survived. The subtitle of my paper, "Reception and Interpretation", explains my research intention. Considering that every translation is essentially an aspect of interpretation and reception of the source text, I shall mainly focus on:

1. the translational poetics of the two Latin poets (*verbum de verbo* translation, interpretive approach, deviations from and/or additions to the source text), and the extent to which the grammatical-syntactic structures of the Latin language affect the translational process,
2. the ways by which Germanicus and Avienus read Aratus' political allusions of the prooemium, and how the political context of the target culture influences the rewriting of these allusions,
3. the translational attitude towards the linguistic techniques, ambiguities and their interpretive connotations, and the metapoetic signals of Aratus, and
4. the ways by which Avienus turns his own translation into a "vehicle" of translation criticism (a.k.a. translation assessment) of his predecessor Germanicus.

Select bibliography:

Baldwin, B. (1981), "The Authorship of Aratus Ascribed to Germanicus", *QUCC* 36: 163-172.

Dorfbauer, L.J. (2012), “Der Dichter und Zweimalige Proconsul Postumius Rufius Festus signo Avienius”, *Mnemosyne* 65: 251-277.

Gain, D.B. (1976), *The Aratus Ascribed to Germanicus Caesar*, London: The Athlone Press.

Kaimio, J. (1979), *The Romans and the Greek Language*, Helsinki: Societas Scientiarum Fennica.

Lewis, A. (1992), “The Popularity of the *Phaenomena* of Aratus”, in C. Deroux (ed.), *Studies in Latin Literature and Roman History VI*, Collection Latomus, Bruxelles: Latomus, pp.94-118.

Possanza, M. (1990), “Notes on Germanicus Caesar’s *Aratea*”, *AJPh* 111.3: 361-369.

Possanza, M. (2004), *Translating the Heavens: Aratus, Germanicus, and the Poetics of Latin Translation*, New York-Washington, D.C.: Peter Lang.

6. Γεώργιος Κατσιφάρας

Μεταπτυχιακός Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
gkkatsifaras@gmail.com

Αἰ περὶ τῆς ἀλφαβήτου γνῶμαι τῶν Ἀρχαίων.

Λέξεις – κλειδιά: Ἀλφάβητος, Γράμματα, Ἑλληνικά, Ἡρόδοτος, Φοινικία.

Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ θὰ ἀναλυθῶσιν αἰ περὶ τῆς ἀλφαβήτου γνῶμαι τῶν Ἀρχαίων. Θὰ ἐλεγχθῶσι χωρία ἀπὸ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἕως καὶ τῆς βυζαντιακῆς γραμματείας (λόγου χάριν ἐκ τῆς *Ἰλιάδος*, τῆς Ἡροδότου *Ἱστορίας*, τῶν Σχολίων εἰς Διονύσιον Θραῦκα, τοῦ *Ἑτυμολογικοῦ τοῦ Μεγάλου*). Διὰ τῶν σχετικῶν χωρίων θὰ ἐρευνηθῶσιν αἰ ἐπόψεις περὶ τῶν γραμματοθετῶν, αἰ ἀρχαῖαι δόξαι περὶ τῆς προελεύσεως τῆς ἀλφαβήτου καὶ δὴ καὶ ἡ ἐν γένει πολιτισμικὴ ἀξία καὶ σημασία αὐτῆς ἐν τῇ καθόλου ἱστορικῇ ἀλληλεπιδραστίᾳ Ἑλλήνων τε καὶ ἀλλοεθνῶν, ἀφ’ οὗ τὰ πλεῖστα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀλφαβήτων διὰ τοῦ Λατινικοῦ, μέσῳ τοῦ Ἑτρουσκικοῦ, ἀνάγονται εἰς τὸ Ἑλληνικόν, ὅπως καὶ τὸ σλαυικόν/κυριλλικόν, τὸ γλαγολιτικόν, τὸ ἀλβανικόν καὶ τὰ ἀρχαῖα τῆς Καρίας καὶ τῆς Λυδίας κᾶ.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Diringer D. (1948), *The Alphabet: A Key to the History of Mankind*, New York.

Guarducci M. (2008), *Η Έλληνική επιγραφική*, Αθήνα.

Jeffery L. H. (1961), *The Local Scripts of Archaic Greece*, Oxford.

Μαρινᾶτος Σπ. (1955-1956), “Καδμήια Γράμματα”, ἐν: *ΕΕΦΣΠΑ* π. Β΄, Τόμ. 6.

Μπαμπινιώτης Γ. (2018), *Τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο*, Αθήνα.

7. Βασιλική Κλειτσικά

Υποψήφια Διδάκτωρ – Université de Lille

vasiliki.kleitsika@gmail.com

Πολύφημος : η νέα ταυτότητά του στον διθύραμβο *Κύκλωπας*.

Λέξεις – κλειδιά: διακειμενικότητα, διθύραμβος, Κύκλωπας, ομηρική παράδοση, Φιλόξενος.

Ο Φιλόξενος ο Κυθήριος, ποιητής του 4^{ου} αι π. Χ. , συνέθεσε τον διθύραμβο *Κύκλωπας* ή *Γαλάτεια*, ο οποίος σώζεται σε αποσπάσματα. Ο διπλός τίτλος αναδεικνύει τους δύο διαφορετικούς -αλλά και συνάμα- όμοιους άξονες, στους οποίους αναπτύσσεται ο διθύραμβός του.

Ο Φιλόξενος δανείζεται τη φιγούρα του Κύκλωπα Πολύφημου από τη ραψωδία I της *Οδύσσειας*. Σύμφωνα με την ομηρική παράδοση, ο Οδυσσέας στην προσπάθεια του να ξεφύγει από το άντρο του Κύκλωπα τον τυφλώνει, προκαλώντας την οργή του Ποσειδώνα. Ο Φιλόξενος αξιοποιεί την πρότερη λογοτεχνική παράδοση ενώ συγχρόνως, εισάγει στο διθύραμβο του την προσωπικότητα της Νηρηίδας Γαλάτειας.

Με αυτό τον τρόπο, ο Φιλόξενος σέβεται το ομηρικό πρότυπο σχετικά με την τύφλωση του Κύκλωπα Πολύφημου, όπως είναι ο τόπος δράσης, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αλλά και οι σχέσεις των προσωπικοτήτων, καθώς και το αφηγηματικό πλαίσιο. Συγχρόνως, με την εμφάνιση της Γαλάτειας ανανεώνει ποικιλοτρόπως τη λογοτεχνική παράδοση γύρω από το εν λόγω επεισόδιο.

Στο πλαίσιο του συμποσίου, προτείνεται η ανάλυση του διθυράμβου του Φιλόξενου με βάση την έννοια της διακειμενικότητας και των μηχανισμών της, σε σχέση με το ομηρικό πρότυπο. Οι καταληκτικές παρατηρήσεις θα αφορούν στην νέα λογοτεχνική προσέγγιση που απορρέει από τη συνεξέταση των δύο κειμένων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Campbell, D. A. (επιμ.) (1993), *Greek lyric V: The new school of poetry and anonymous songs and hymns*, Cambridge-Massachusetts-London: Harvard University Press.

Fongoni, Ad. (2014), *Philoxeni Cytherii Testimonia et fragmenta*, Pisa-Roma: F. Serra Editore.

Μαρωνίτης, Δ. Ν. (μετ.) (1993), Όμηρος, *Ομήρου Οδύσσεια : Απόλογοι : Κίκονες-Λωτοφάγοι-Κύκλωπες: ραψωδία ι*, Αθήνα: Στιγμή.

Sutton, D. F. (1983), «Dithyramb as Δρᾶμα: Philoxenus of Cythera's "Cyclops or Galatea"», *QUCC New Series*, 13.1: 37-43.

Seidensticker, B. (2005), « Dithyramb, Comedy and Satyr-Play », στο J. Gregory (επιμ.), *A companion to Greek tragedy*, Oxford: Blackwell Publishing, 38-54.

Hordern, J. H. (1999), «The Cyclops of Philoxenus », *CQ* 49.2: 445-455.

Kowalzig, B., Wilson, P. (επιμ.) (2013), *Dithyramb in Context*, Oxford: Oxford University Press.

LeVen, P.A. (2014), *The Many-Headed Muse: Tradition and Innovation in Late Classical Greek Lyric Poetry*, Cambridge-New York: Cambridge University Press.

8. Αλέξανδρος Κουρούπης

Υποψήφιος Διδάκτωρ – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
alexandros-aristandros@hotmail.com

Η παρουσίαση του Άνωνα στον *Poenulus* του Πλάτου:

Ένας στερεοτυπικός Καρχηδόνιος;

Λέξεις – κλειδιά: Άνωνας, ρωμαϊκή κωμωδία, προκαταλήψεις, ευσέβεια, μεταθέατρο.

Ο *Carthaginensis* ή *Poenus* έχει κατά κύριο λόγο αρνητικές συνδηλώσεις στη Ρώμη. Ο Πλάτος γνωρίζει το αρνητικό κλίμα εναντίον των Καρχηδονίων, που έχει επικρατήσει στη Ρώμη, και επιθυμεί να το αποδώσει στη θεατρική σκηνή. Μολονότι η χρονολόγηση της παράστασης *Poenulus* δεν είναι ακριβής (195-189 π.Χ), οι μνήμες ήταν ακόμα νωπές από τον πρώτο (264-241 π.Χ.) και τον δεύτερο (218-201 π.Χ) Καρχηδονιακό πόλεμο. Ο Καρχηδόνιος της παράστασης είναι ο Άνωνας ο οποίος περιπλανιέται σε διάφορες χώρες αναζητώντας τις κόρες του, Αδελφάσιο και Αντεραστιλίδα, που είχαν γίνει θύματα απαγωγής κατά τη νεαρή τους ηλικία. Ο Πλάτος προσπαθεί ήδη από τον πρόλογο του έργου να απεικονίσει τον Άνωνα ως πονηρό, δόλιο και ανήθικο. Στην τελευταία σκηνή, όμως, οι προσδοκίες του ακροατηρίου ή του αναγνώστη ανατρέπονται, διότι ο Άνωνας αποδεικνύεται ένας ευσεβής, ηθικός και νομοταγής Καρχηδόνιος. Η ηθική ακεραιότητα του Άνωνα (*pater pius*) αντιπαραβάλλεται με την πονηριά του Μιλφίωνα (*servus callidus*) ο οποίος προσπαθεί με ποικίλα τεχνάσματα να βοηθήσει τον αφέντη του Αγοραστοκλή να εξαγοράσει τις δύο αδελφές από τον προαγωγό Λύκο και να διεκδικήσει την καρδιά της Αδελφάσιο. Ο ρόλος του Μιλφίωνα, ωστόσο, αναιρείται σταδιακά, όταν ο Άνωνας εξασφαλίζει την ελευθερία των κοριτσιών ως βιολογικός τους πατέρας οδηγώντας στην αίσια λύση του δράματος.

Στην παρούσα εισήγηση θα επισημάνω τον ηθικό χαρακτήρα του Άνωνα και πώς αυτός αντιτίθεται στις προσδοκίες του αναγνωστικού κοινού. Θα επιχειρήσω μια μεταθεατρική ανάγνωση της τελευταίας πράξης σύμφωνα με την οποία ο Μιλφίωνας ως δημιουργός του σεναρίου (*architectus, poeta comicus*) επιχειρεί να ενσωματώσει απεγνωσμένα τον Άνωνα στην πλεκτάνη του για την απελευθέρωση των κοριτσιών. Ο Μιλφίωνας νοιώθει να απειλείται ο ρόλος του ως κατασκευαστής σεναρίου, αφού η άφιξη του Άνωνα σηματοδοτεί την αποκάλυψη της αλήθειας και την τελική αναγνώριση του πατέρα με τις κόρες του. Η κατάστρωση δόλιων σχεδίων του *servus callidus* (Μιλφίωνας) αντικαθίσταται από την πραγματικότητα του *pater pius* (Άνωνας). Ο ρόλος του

Μιλφίωνα είναι πλέον περιττός και γι' αυτό αποχωρεί από τη σκηνή, ώστε μέσω της πραγματικής ταυτότητας του Άνωνα να ολοκληρωθεί η κωμωδία.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Fantham, E. (2004), “Maidens in other-land or broads abroad: Plautus’ *Poenulae*”, στο T. Baier (ed.). *Studien zu Plautus’ «Poenulus»*, Tübingen, 234-251.

Fontaine, M. (2010), *Funny words in Plautine Comedy*, Oxford.

Frangoulidis, S. (2018), “Aphrodisia and the *Poenulus* of Plautus: The case of Agorastocles”, στο S. Frangoulidis, S. Harrison (eds.). *Life, Love and Death in Latin Poetry*, De Gruyter, 207-219.

McCarthy, K. (2000), *Slaves, Masters, and the Art of Authority in Plautine Comedy*, Princeton.

Sharrock, A. (2009), *Reading Roman Comedy*, Cambridge.

9. Ηλίας Κριτσαντώνης

Υποψήφιος Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

krits.ilias@gmail.com

Ζωομορφισμός και ηγεμονική ανδρική ταυτότητα στην *Αλεξάνδρα* του Λυκόφρονα.

Λέξεις – κλειδιά: Λυκόφρονας, *Αλεξάνδρα*, ελληνιστική ποίηση, ηγεμονική ανδρική ταυτότητα, gender studies.

Η ελληνιστική εποχή και το Μουσείο στην Αλεξάνδρεια δίνει το έναυσμα για την δημιουργική ανανέωση της λογοτεχνικής πνοής και γι' αυτό διαφοροποιείται από την κλασική. Η *Αλεξάνδρα* του Λυκόφρονα θεωρείται το πιο σκοτεινό λογοτεχνικό έργο των δυτικών γραμμάτων. Ο Λυκόφρονας στην *Αλεξάνδρα*, για να αποδώσει εναργέστερα και γλαφυρότερα τα ποιοτικά ανδρικά χαρακτηριστικά των ηρώων του, επιδίδεται στη συνεχή προσομοίωσή τους με τα ζώα αφορμώμενος από την συνήθη τεχνική του Ομήρου, αλλά στην περίπτωση του οι ήρωες δεν είναι σαν τα ζώα, αλλά είναι τα ίδια τα ζώα, προκειμένου να καταδειχτεί

η υπερβολή ή η αγριότητα τους. Σε ένα κόσμο ανδρικό είναι σκόπιμο να διερευνηθεί η νοοτροπία και η ιδεολογία που διέπει τους ήρωες, οι οποίοι δρουν σύμφωνα με τις κοινωνικές συμβάσεις για τον προσδιορισμό του κοινωνικού φύλου τους. Η κάθε εποχή επιβάλλει τις κοινωνικές νόρμες σύμφωνα με τις οποίες οι άνδρες, εν προκειμένω, θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται, για να είναι αποδεκτοί από την κοινωνία εν γένει επιβεβαιώνοντας την ηγεμονική ανδρική τους ταυτότητα και την υπεροχή τους έναντι των υπολοίπων ανδρών στο πλαίσιο μιας αμιγώς ανταγωνιστικής κοινωνίας.

Η εισήγηση θα έχει ως σκοπό τη διερεύνηση των ποιοτικών δράσεων των ηρώων της *Αλεξάνδρας* υπό το πρίσμα του ζωομορφικού μοτίβου του Λυκόφρονα και της σύνδεσής του με τις «σπουδές του φύλου» (gender studies), που διατείνονται την υιοθέτηση σε όλες τις εποχές μιας κοινωνικής σύμβασης εκ μέρους των πολιτών ενός όλου, για να πιστοποιούν την ταυτότητά τους και να γίνονται αποδεκτοί από το κοινωνικό σύνολο. Ο Ηρακλής, ο Αχιλλέας, ο Έκτορας, ο Διομήδης, ο Φιλοκτήτης και ο Μέγας Αλέξανδρος είναι κάποια από τα θηρία του Λυκόφρονα, που επιβάλλεται να λειτουργούν κατ' αυτόν τον τρόπο διατρανώνοντας την κοινωνική επιταγή για μια κραταιά ηγεμονική ανδρική ταυτότητα.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Burgess J.S. (2009), *The Death and Afterlife of Achilles*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Connell R. W. (2005), *Masculinities*, Berkeley-California: University of California Press.

Cusset C. (2001), “Le Bestiaire de Lycophon: Entre chien et loup”, *Anthropozoologica* 33-4: 61-72.

Durbec Y. (2011), *Essais Sur Alexandra de Lycophon*, Amsterdam: Adolf. M. Hakkert.

Hornblower S. (2015), *Lycophon Alexandra*, New York: Oxford University Press.

Hurst A. (1996), “Alexandre Mediateur dans l’Alexandra de Lycophon”, στο M. Bridges, J.Ch. Burgel (eds.), *The problematics of Power*, Bern-Berlin-Frankfurt/M.-New York-Paris-Wien: Peter Lang.

McNelis C., Sens A. (2016), *The Alexandra of Lycophon: A Literary study*, Oxford: Oxford University Press.

Sistakou E. (2012), *The Aesthetics of Darkness, A study of Hellenistic Romanticism in Apollonius, Lycophon and Nicander*, Leuven-Paris-Walpole: Peeters.

Sistakou E. (2016), *Tragic Failures, Alexandrian responses to tragedy and the tragic*, Berlin-Boston: Walter de Gruyter.

10. Αρετή Κυρκοπούλου

Διδάκτωρ Λατινικής Φιλολογίας – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
areticaotonic@gmail.com

Τα στοιχεία του υψηλού ύφους, η μεταφορά και η προσωποποίηση στον λόγο του Τυνδάρου στους *Captivi* του Πλαύτου.

Λέξεις – κλειδιά: Πλαύτος-*Captivi*, γλωσσική σκιαγράφηση, υψηλό ύφος, μεταφορά, προσωποποίηση-“Galgenhumor”.

Στους *Captivi* του Πλαύτου ο Τύνδαρος είναι ένας από πολλές απόψεις αντιφατικός χαρακτήρας: γεννημένος ελεύθερος, ενώ για είκοσι χρόνια υφίσταται τη μοίρα του δούλου, υπηρετώντας πιστά τον νεαρό Φιλοκράτη και αγνοώντας την πραγματική του καταγωγή, καταλήγει στον χρόνο της υπόθεσης της κωμωδίας αιχμάλωτος μαζί με τον κύριό του και δούλος του ίδιου του τού πατέρα. Η παρουσίαση του Τυνδάρου είναι καθοριστική για τη φύση των *Captivi* εν γένει. Στον λόγο του εντοπίζονται κωμικά στοιχεία που προσιδιάζουν στη γλώσσα ενός κωμικού πανούργου δούλου. Από αυτά μπορούμε να ξεχωρίσουμε τη μεταφορά και την προσωποποίηση άψυχων αντικειμένων: πρόκειται για κυρίαρχα γνωρίσματα του ύφους του Πλαύτου, τα οποία επιστρατεύει ιδιαίτερα συχνά, κυρίως στον λόγο των πανούργων δούλων του αλλά και άλλων χαρακτήρων. Αλλά διαπιστώνουμε ότι χρησιμοποιεί και στοιχεία που ανήκουν στο υψηλό ύφος, ενίοτε παρατραγικά και ορισμένα, όπως φαίνεται, εννιανών αποχρώσεων, άλλοτε με σκοπό το κωμικό αποτέλεσμα και άλλοτε με πιο σοβαρή διάθεση, ανάλογα με το δραματικό περιεχόμενο. Η εκ των προτέρων γνώση του κοινού για την πραγματική ταυτότητα του Τυνδάρου έχει σημαντικό ρόλο εδώ, καθορίζοντας την πρόσληψη της γλωσσικής του σκιαγράφησης και της συνολικής παρουσίας του από τους θεατές. Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιάσουμε αυτά τα γλωσσικά-υφολογικά στοιχεία και θα συζητήσουμε πώς αυτά εναλλάσσονται στον λόγο του ήρωα των *Captivi* συμβάλλοντας στη γλωσσική του σκιαγράφηση· πώς προβάλλουν και τονίζουν την αντιφατική και επαμφοτερίζουσα φύση του χαρακτήρα του Τυνδάρου, ο οποίος, ερχόμενος αντιμέτωπος με τις προκλήσεις και τις

περιπέτειες που του επιφυλάσσει η μοίρα, παρουσιάζει στο κοινό την πρωτότυπη παραδοξότητα της «αποθέωσης του πανούργου δούλου» στο πρόσωπο του ελεύθερου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Barrios–Lech, P. (2016), *Linguistic Interaction in Roman Comedy*, Cambridge.

Benz, L. (1998), “Zur Metaforik der Captivi”, στο L. Benz, E. Lefèvre (eds), *Maccus barbarus. Sechs Kapitel zur Originalität der Captivi des Plautus*, Tübingen, 101–26.

Fraenkel, E. (1922), *Plautinisches im Plautus*, Berlin· αγγλ. μετ. T. Drevikovsky– F. Muecke (2007), *Plautine Elements in Plautus*, Oxford.

Fantham, E. (1972), *Comparative Studies in Republican Latin Imagery*, Toronto– Buffalo.

Haffter, H. (1934), *Untersuchungen zur Altlateinischen Dichtersprache*, Berlin.

Lindsay, W. M. (1900), *T. Macci Plauti Captivi: Edited with Introduction, Apparatus Criticus and Commentary*, Oxford.

Maurach, G. (2011), “Anmerkungen zu Plautus’ “Captivi””, *Hermes* 139: 431–42.

Taladoire, B. A. (1956), *Essai sur le comique de Plaute*, Monaco.

Torino, A. (2013), *Titus Maccius Plautus: Captivi*, Urbino.

Waltzing, J. P. (1920), *Plaute. Les Captifs. Texte revu avec apparat critique, introduction, traduction littérale et commentaire*, Liège – Paris.

11. Jeremy Lam

PhD candidate – Trinity College Dublin

lamt@tcd.ie

A Gentle Monster: The Homeric Model for Medea’s Speech to the Serpent in Valerius Flaccus’ *Argonautica* 8.92-108.

Keywords: Valerius Flaccus, Medea, Homer, Cyclops, intertextuality.

This article argues that Medea’s speech to the serpent in Valerius Flaccus’ *Argonautica* 8.92-108 is based on the Cyclops Polyphemus’ address to his ram in *Odyssey* 9.446-460. I will identify five points of structural and thematic similarities between the two passages, and discuss how these points reveal broader tendencies that Valerius adopts as he distinguishes his work from his primary model Apollonius: acknowledgement of a myth variant while dismissing it, emphasis on the theme of revenge throughout his epic, a more explicit foreshadowing on Medea’s subsequent crimes in tragedies. Moreover, the comparison of Medea to Polyphemus activates two traditions of the Cyclops, Homeric and Theocritean, which comment on the nature of her two most important relationships with men in the epic: the former highlights her shocking impiety against her father, while the latter looks forward to her unhappy and ultimately tragic marriage with Jason.

Select bibliography:

Hershkowitz, D. (1998), *Valerius Flaccus’ Argonautica: Abbreviated Voyages in Silver Latin Epic*, Oxford.

Spaltenstein, F. (2005), *Commentaire des Argonautica de Valérius Flaccus. Tome 3: Livres 6, 7 et 8*, Bruxelles.

Zissos, A. (1999), “Allusion and Narrative Possibility in the *Argonautica* of Valerius Flaccus”, *CPh* 94: 289-301.

Zissos, A. (2002), “Reading Models and the Homeric Program in Valerius Flaccus’s *Argonautica*”, *Helios* 29: 69-96.

12. Γαβριήλ Μπομπέτσης

Μεταπτυχιακός Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Σορβόνης (Paris IV)

gavriilb0@hotmail.com

Το μοτίβο της *ισοτιμίας* στον λουκιάνειο Άδη και η ιστορία του.

Λέξεις – κλειδιά: *ισοτιμία*, πλούσιοι-φτωχοί, κοινωνική σάτιρα, κυνικό-στωική διατριβή, ιστορία-μοτίβο.

Το μοτίβο της *ισοτιμίας* επανέρχεται συχνά πυκνά στο λουκιάνειο corpus (πρβλ. *Διαλ. Νεκρ.*, 1.3, 4, 6.2, 8.2, 10.4, 20.4, 30.2, *Κατ.* 13, 15). Αφορά τον εξισωτισμό όλων των νεκρών στον Κάτω Κόσμο χωρίς εξαίρεση, πλούσιων και φτωχών, όμορφων και άσχημων, ισχυρών και ανίσχυρων (τό τε γάρ *ισοτιμίαν ἅπασιν εἶναι καὶ μηδένα τοῦ πλησίον διαφέρειν*, *Κατ.* 15). Επειδή όμως η πραγμάτευση του πλούτου και της φτώχειας κατέχει μία σχετική αυτονομία στο λουκιάνειο έργο, περιορίζουμε το μοτίβο της *ισοτιμίας* στη σχέση μεταξύ πλουσίων και φτωχών.

Παράλληλα με τον όρο *ισοτιμία*, ο Λουκιανός καταφεύγει σε μια σειρά από συνώνυμους όρους για να αποδώσει την εν λόγω έννοια, όπως: *όμοτιμία* (*Διαλ. Νεκρ.* 26.2), *ίσηγορία* (*Διαλ. Νεκρ.* 26.2), *ισόμοιρον* (*Κρον.* 2.11), *ισότης* (*Κρον.* 2.17) και *ισοδίαιτον* (*Κρον.* 3.21). Ο δε όρος *ισοτιμία* χρησιμοποιείται κατεξοχήν από τον 1ο αι. π.Χ., ενώ για πρώτη φορά συνδέεται με τον κόσμο των νεκρών από τον Λουκιανό. Η *ισοτιμία* των νεκρών, που αποτελεί πραγματικότητα στην κάτω κόσμο, πρέπει άραγε –κατά τον Λουκιανό– να εγκαθιδρυθεί και στον πάνω κόσμο; Η σάτιρα του Λουκιανού μπορεί να έχει κοινωνική απόβλεψη;

Η ιστορία του μοτίβου, που δεν έχει μέχρι τώρα μελετηθεί από την έρευνα, συνδέεται με τις απαρχές της αρχαιοελληνικής λογοτεχνίας και τον Όμηρο (*Ιλ.* 9.318-320). Πιο ξεκάθαρα αποτυπώνεται στον Πίνδαρο (*Νεμ.* 7.19-20, 30-31, 11.13-16, *Ίσθμ.* 7.42-43), στον πλατωνικό Γοργία (*Γοργ.* 524e-525a, πρβλ. 525b) καθώς και στην κυνική φιλοσοφία (πρβλ. Πλουτ., *Πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν* 21f). Η ιδέα ενυπάρχει επίσης στους ορφικούς ύμνους (*Όρφ. Ύμν.* 87.5-6), όπως και στην *Παλατινή Ανθολογία* σε ένα επίγραμμα που πιστώνεται στον Αμμιανό (11.209). Από ποια πηγή αντλεί το εν λόγω μοτίβο ο Λουκιανός; Ποια η σχέση του με την κυνικο-στωική διατριβή; Μια σειρά από ερωτήματα που η παρούσα εισήγηση θα επιχειρήσει να απαντήσει.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Baldwin, B. (1961), « Lucian as Social Satirist», *CQ* 11.2: 199–208.

Baldwin, B. (1973), *Studies in Lucian*, Toronto: Hakkert.

Bompaire, J. (2000²), *Lucien écrivain, Imitation et Création*, Paris: Les Belles Lettres.

Bompaire, J. (εκδ.) (1993), *Lucien. Œuvres, Tome I (Introduction générale, Opuscules 1-10)*., Paris: Les Belles Lettres.

Brandão, J. L. (1994-1995), « No reino da isotimia: diferenças sociais e mundo dos mortos em Luciano », *Classica* 7.8: 83-100.

Hainswoth, B. (1993), *The Iliad: a commentary (Volume III: books 9-12)*, Cambridge: Cambridge University Press.

Hall, J. (1981), *Lucian's satire*, New York: Arno.

Halliwell, S. (2008), *Greek Laughter, A Study of Cultural Psychology from Homer to Early Christianity*, Cambridge: Cambridge University Press.

Oltramare, A. (1926), *Les origines de la diatribe romaine*, Lausanne-Genève-Neuchâtel-Veney-Montreux-Berne: Librairie Payot & CIE.

Χρηστίδης, Δ. (2002), *Λουκιανός: Σάτιρα θανάτου και Κάτω Κόσμου, Περί πένθους, Κατάπλους ή Τύραννος, Χάρων ή Έπισκοποῦντες, Μένιππος ή Νεκριομαντεΐα, Νεκρικοί Διάλογοι (επιλογή, Τόμος Α' [εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια]*, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.

13. Ειρήνη- Νίκη Μπριάκου

Υποψήφια Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

eirmpriakou@gmail.com

Διεγείροντας τις αντιδράσεις του κοινού:

Η περίπτωση του προλόγου της *Ἐκάβης* του Ευριπίδη.

Λέξεις – κλειδιά: *Ἐκάβη*, ανταπόκριση θεατών, πρόλογος, συναισθηματική αντίδραση.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι η εξέταση της *Ἐκάβης* του Ευριπίδη από μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα οπτική γωνία, καθώς θα επικεντρωθώ στο παραμελημένο «έτερον ἥμισυ» της λογοτεχνικής ή θεατρικής συναλλαγής, δηλαδή το κοινό, και θα εστιάσω στις ενδοδραματικές κατευθυντήριες ενδείξεις των αντιδράσεων των θεατών, όπως αυτές εντοπίζονται στην εν λόγω τραγωδία και συγκεκριμένα στον **πρόλογο** του έργου.

Η τραγωδία ξεκινάει με την προλογική ρήση που εκφωνεί το είδωλο του Πολύδωρου, του μικρότερου γιου της βασίλισσας της Τροίας. Μέσω του εκτενούς αυτού μονολόγου (1-58) το κοινό πληροφορείται για τα πρόσωπα και τα «πράγματα» του έργου. Συγκεκριμένα, ενημερώνεται για την ταυτότητα του ομιλητή, την κατάσταση στην οποία βρίσκεται, τον τόπο του δράματος, την «προϊστορία» του έργου, ενώ επίσης προδιαγράφεται σχεδόν ολόκληρη η ροή και εξέλιξη του δράματος. Εκτός από τις βασικές πληροφορίες που αντλούνται από τον μονόλογο του Πολύδωρου, ήδη από τον πρόλογο σκιαγραφείται το «προφίλ» των βασικών χαρακτήρων της ιστορίας και η συναισθηματική αντίδραση του ειδώλου απέναντί τους, οδηγώντας πιθανόν σε μια ανάλογη ανταπόκριση του κοινού προς κάθε ένα από τα κύρια πρόσωπα του έργου. Μετά την ολοκλήρωση του μονολόγου το φάντασμα του Πολύδωρου εξαφανίζεται και εισέρχεται στη σκηνή η πρωταγωνίστρια του έργου, η *Ἐκάβη*, με μια αναπαιστική μονωδία (59-97).

Μέσω της μελέτης του προλόγου της *Ἐκάβης*, θα επιχειρήσω:

1) Να ανιχνεύσω τα λανθάνοντα διανοητικά και συναισθηματικά στοιχεία που εντοπίζονται στον πρόλογο της τραγωδίας και τα οποία είναι πιθανόν να καθόριζαν σε κάποιο βαθμό τα ευρύτερα πρότυπα και τους τρόπους αισθητικής και ψυχικής ανταπόκρισης του θεατρικού κοινού.

2) Να εξετάσω τη χρήση του προλόγου ως μέσο προϊδεασμού του κοινού για όσα πρόκειται να διαδραματιστούν στη συνέχεια του έργου.

3) Να μελετήσω τη χρήση του προλόγου ως μέσο «απόκρυψης» βασικών στοιχείων της πλοκής της τραγωδίας και ως μέσο παραπλάνησης των θεατών, γεγονός το οποίο επιτείνει το στοιχείο της έκπληξης του θεατρικού κοινού.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Easterling, P. E. (2012), “Μορφολογία και παράσταση”, στο P.E. Easterling (επιμ.), Λ.Ρόζη, Κ. Βαλάκας (μτφρ.-επιμ. στα ελληνικά), *Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Τραγωδία*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδ. Κρήτης, 225-66.

Erbse, H. (1984), *Studien zum Prolog der euripideischen Tragödie*. Berlin-New York: Walter de Gruyter.

Hamilton, R. (1978), “Prologue Prophecy and Plot in Four Plays of Euripides”, *AJPh* 99.3: 277-302.

Konstan, D. (2006), *The Emotions of the Ancient Greeks. Studies in Aristotle and Classical Literature*. Toronto-Buffalo-London: University of Toronto Pr.

Lada-Richards, I. (2008), “Η Ανταπόκριση των Θεατών στην Αττική Τραγωδία των Κλασικών Χρόνων: Συναίσθημα και Στοχασμός, Ποικιλία και Ομοιογένεια”, στο Α. Μαρκαντωνάτος-Χ. Τσαγγάλης (επιμ.), *Αρχαία Ελληνική Τραγωδία. Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα: Gutenberg, 451-565.

Roberts, D. (2014), “Πρόλογοι και επίλογοι”, στο Δ. Ιακώβ (επιμ.), *Όψεις και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας: 31 Εισαγωγικά Δοκίμια*, Αθήνα: Εκδ. Παπαδήμα, 186-205.

Segal, C. (1992), “Tragic beginnings: narration, voice, and authority in the prologues of Greek drama”, στο F. Dunn-T. Cole (επιμ.), *Beginnings in Classical Literature*, London-New York-Port Chester-Melbourne-Sydney: Cambridge Un. Pr.

Stanford, W. B. (1983), *Greek Tragedy and the Emotions. An introductory Study*, London-Boston: Routledge & Kegan Paul.

Stuart, D. C. (1918), “Foreshadowing and Suspense in the Euripidean Prolog”, *SPh* 15.4: 295-306.

14. Μαρία Νικολαΐδου

Υποψήφια Διδάκτωρ – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
mnikol@helit.duth.gr

Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος Λαίλιος ἢ Διάλογος Περὶ Φιλίας, ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν μετενεχθεὶς ὑπὸ Βασιλείου Ἀντωνιάδου (1878): μια απόπειρα διερεύνησης της μεταφραστικής τεχνικής του Β. Αντωνιάδη στο εν λόγω κικερώνειο ἔργο.

Λέξεις-κλειδιά: νεοελληνικές μεταφράσεις 19^{ου} αιώνα, λόγια μετάφραση, μεταφραστική διαδικασία, *praelationes*, πρόσληψη φιλοσοφικών έργων Κικέρωνα

Ο Βασίλειος Αντωνιάδης, γεννημένος στο Ινζέ Σου Καππαδοκίας και έχοντας ολοκληρώσει τις σπουδές του στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης το 1874, επιχειρεί σε ηλικία 27 χρονών την έκδοση της μετάφρασης του κικερώνειου διαλόγου *Laelius* ή *De Amicitia* στην Κωνσταντινούπολη το 1878. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι μία πρώτη απόπειρα διερεύνησης της μεταφραστικής διαδικασίας και δη των μεταφραστικών τεχνικών που επιλέγει ο Β. Αντωνιάδης προκειμένου να μεταφράσει το ἔργο και να το καταστήσει γνωστό στους Έλληνες - μαθητές, μαθήτριες και μη, ή λογίους- της εποχής του. Η έρευνα πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διερεύνησης της μεταφραστικής τύχης των φιλοσοφικών έργων του Κικέρωνα στη λογοτεχνική παραγωγή της Ελλάδας από τις αρχές του 19ου αιώνα έως σήμερα.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Michalopoulos, Ch. N. (2015), “Literary transfers and cross-cultural exchanges in the Greek speaking world at the turn of the 20th century: the verse translation of Ovid’s *Metamorphoses* by A.S. Kasdaglis (1908)”, in K.A. Dimadis (ed.), *Proceedings of the 5th European Congress of Modern Greek Studies, Continuities, Discontinuities, Ruptures in the Greek World (1204-2014): Economy, Society, History, Literature, Thessaloniki, 2-5 October 2014*, European Society of Modern Greek Studies, Athens, 2: 299-313.

Munday, J. (2001/2002), *Μεταφραστικές σπουδές. Θεωρίες και εφαρμογές* (μτφρ. Άγγελος Φιλιππάτος), Αθήνα: Μεταίχμιο.

Pappas, V. (2017). “Leucippe and Clitophon in Latin: The Translation of Achilles Tatius’ Novel by Annibal Cruceius”, *Mediterranean Chronicle* 7: 213-226.

Venuti, L. (ed.) (2012), *The Translation Studies Reader*, London-New York: Routledge,

Παππάς, Β. (2010), *Η λατινομάθεια του Δημητρίου - Δανιήλ Φιλιππίδη (†1832): Οι μεταφράσεις του Τρώγου και του Φλώρου*, (Διδ. Δ), Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ. Ανακτήθηκε από <http://ikee.lib.auth.gr/record/124468/files/GRI-2010-5726.pdf>

Πάτσιου, Β. (1993), «Μεταφραστικές δοκιμές και προϋποθέσεις στα όρια του Νεοελληνικού Διαφωτισμού», *Ο Ερανιστής* 19: 210-234.

Φυντίκογλου, Β. (2013-2014), «Νεοελληνικός Διαφωτισμός και λατινική ιστοριογραφία. Το παράδειγμα του Δημητρίου-Δανιήλ Φιλιππίδη», *Ελληνικά* 63: 101-158.

15. Σταυρούλα Ντούμα

Υποψήφια Διδάκτωρ – Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
doum.lin@yahoo.gr

Τα Φαινόμενα απατούν: Οι αμφίδρομοι μετασχηματισμοί του ποιητικού και επιστημονικού λεξιλογίου στο έργο του Άρατου.

Λέξεις – Κλειδιά: Άρατος, Φαινόμενα, ποιητικό λεξιλόγιο, επιστημονικό λεξιλόγιο, ελληνιστική ποίηση.

Τα Φαινόμενα αποτελούν αντιπροσωπευτικό παράδειγμα της εξέλιξης του διδακτικού έπους και της ανανέωσης των ειδολογικών συμβάσεων που επικράτησε κατά την ελληνιστική εποχή. Ο Άρατος, ακολουθώντας το κλίμα αναπροσαρμογής των ποιητικών ειδών, προβαίνει στον συγκερασμό δύο μορφών σημειωτικής, του επιστημονικού και του ποιητικού λόγου. Μία από τις βασικές εκφάνσεις αυτού του συμφυρμού είναι και η χρήση του λεξιλογίου και των εκφραστικών μηχανισμών που μεταχειρίζεται ο ποιητής, για να συνθέσει το ποίημά του. Η παρούσα εισήγηση πραγματεύεται ορισμένους χαρακτηριστικούς λεκτικούς μηχανισμούς και μετασχηματισμούς, μέσω των οποίων διαφαίνεται η μετουσίωση της αμφίδρομης σχέσης που οικοδομείται στα Φαινόμενα ανάμεσα στον ποιητικό και επιστημονικό λόγο. Ο ελληνιστικός ποιητής παραλαμβάνει τις επιστημονικές γνώσεις για το θέμα του από πεζές πραγματείες και εξειδικευμένα συγγράμματα αστρονομίας, μαθηματικών και μετεωρολογίας. Ωστόσο, τα αστρονομικά και μετεωρολογικά δεδομένα δεν διατυπώνονται με την καθιερωμένη επιστημονική ορολογία αλλά με ποιητικές λέξεις και εκφράσεις, αντλημένες από την επική παράδοση ή κατασκευασμένες ad hoc από τον Σολέα. Με σαφείς αναφορές στις ποιητικές καταβολές του, ο Άρατος εντάσσει στην ποίησή του το επικό λεξιλόγιο, ιδιαίτερα ομηρικά και ησιόδεια *ἄπαξ λεγόμενα*, προς αντικατάσταση του αμιγούς επιστημονικού λόγου. Συγχρόνως, ανατρέπει την καθεστηκυία χρήση της επικής γλώσσας, παραλλάσσοντας εδραιωμένες επικές φόρμουλες και ενσωματώνοντας ομηρικούς όρους σε απρόσμενα συμφραζόμενα. Ακόμα, παράγει νεολογισμούς, οι οποίοι ανασκευάζουν επικές λέξεις ή συνιστούν ολοκληρωτικά αράτεια σύνθεση, που συνάδουν, όμως, με τους μορφολογικούς κανόνες της ομηρικής γλώσσας. Συμπερασματικά, ο Άρατος, αξιοποιώντας διάφορες λεξιλογικές κατηγορίες, κατορθώνει τεχνηέντως να αρθρώσει τον δικό του επιστημονικό λόγο και, συνάμα, να προβάλει τις προεκτάσεις του επικού υλικού του, αναμορφώνοντάς το άρδην.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Αυγερινός, Χ. Ε. (2014), *Τα «Φαινόμενα» του Αράτου στους σύγχρονους και τους μεταγενέστερους του*, Αθήνα.

Cusset, C. (1999), *La muse dans la bibliothèque: réécriture et intertextualité dans la poésie alexandrine*, Paris.

Cusset, C. (2003), *La météorologie dans l' antiquité: entre science et croyance*. (Actes du colloque international interdisciplinaire de Toulouse, 2-3-4 Mai 2002), Toulouse.

Cusset, C., Garambois, Fl., Palmieri, N. (eds.) (2006), *Musa docta. Recherches sur la poésie scientifique dans l' Antiquité*, Paris.

Erren, M. (1967), *Die 'Phainomena' des Aratos von Soloi. Untersuchungen zum Sack- und Sinnverständnis*, Wiesbaden.

Sider, D., Brunschön, C. W. (2007), *Theophrastus of Eresus: On Weather Signs*, Leiden

Kidd, D. (1997), *Aratus, Phaenomena*, Cambridge.

Lasserre, F. (1966), *Die Fragmente des Eudoxos von Knidos*, Berlin.

Ludwig, W. (1963), "Die Phainomena Arats als hellenistische Dichtung", *Hermes* 91: 425-48.

Ronconi, A. (1937), "Arato interprete di Omero". *SIFC* 14: 167-202 & 237-59.

16. Αγγελική Παπαβλάχου

Προπτυχιακή Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
angelikapapavlachou99@gmail.com

Η μετάφραση των *Χοηφόρων* από τον Paul Claudel:

Ερμηνευτικές και μεταφραστικές παρατηρήσεις.

Λέξεις – Κλειδιά: Αισχύλος, *Χοηφόροι*, Μετάφραση, P. Claudel, μεταφρασεολογικός σχολιασμός.

Aντικείμενο της εργασίας αυτής αποτελούν τα ερμηνευτικά και μεταφραστικά προβλήματα που θέτει το κείμενο των *Χοηφόρων* του Αισχύλου καθώς και οι λύσεις που δίνονται από τον Paul Claudel στην μετάφραση του έργου *Les Choéphores d' Eschyle, 6ème édition, Paris, 1920*. Στην ανακοίνωση αυτή θα επιχειρήσουμε ένα μεταφρασεολογικό σχολιασμό επιλεγμένων χωρίων που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ερμηνευτικό ενδιαφέρον και είναι αποφασιστικής σημασίας στην μελέτη της μεταφραστικής ποιητικής του Paul Claudel. Σε αυτό το εγχείρημά μας το αρχαίο κείμενο και η φιλολογική του ερμηνεία αποτελούν σταθερό σημείο αναφοράς στην ανάλυση και αποτίμηση των μεταφραστικών επιλογών του Paul Claudel. Συγκεκριμένα θα εξετάσουμε σημεία από τον πρόλογο του κειμένου των *Χοηφόρων* στους στίχους 1-21. Ο ίδιος ο Paul Claudel προσδιορίζει το κείμενό του ως μία «*essaie de mise en scène*», συνοδεύοντας την μετάφρασή του με σκηνοθετικές οδηγίες, οι οποίες θα μας βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση του έργου του.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Claudel, P. (1920), *Les Choéphores d'Eschyle, Traduction par Paul Claudel*, Paris.

Γκαστή, Ε. (2021), *Αισχύλου Χοηφόροι: Πρόταση Ανάγνωσης*, Αθήνα.

Γρυπάρης, Ι.Ν. (1999), *Οι τραγωδίες του Αισχύλου*, Αθήνα (1938).

Garvie, A.F. (1986), *Aeschylus, Choephoroi*, Oxford.

Mazon, P. (1925), *Eschyle, Tome 2 Agamemnon, Les Choéphores, Les Euménides*, Paris.

Μπατσίλα, Χ. (2012), *Σκηνοθετικά Ζητήματα στις «Χοηφόρες» του Αισχύλου* (Μ.Δ.Ε), Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

Simon, P. H. (1968), *Paul Claudel 1868-1955*, Paris.

Verrall, A. W. (1983), *The Choepori of Aeschylus, Greek and English, With an introduction, commentary and translation*, London.

17. Βασίλειος Παπαγεωργίου

Μεταπτυχιακός Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
vasilis.p@outlook.com

Η μετάφραση της *Ελεγείας* 1.3 του Τίβουλλου από τον Ιάκωβο Πολυλά.

Λέξεις – Κλειδιά: μετάφραση, Ιάκωβος Πολυλάς, μεταφραστική θεωρία, Τίβουλλος, ελεγεία.

Tα τελευταία χρόνια η φιλολογική έρευνα έχει στραφεί σε μεγάλο βαθμό στη μελέτη της πρόσληψης των αρχαίων ποιητών (Ελλήνων και Ρωμαίων) από νεότερους συγγραφείς. Στον ευρύτερο χώρο της πρόσληψης, εξέχουσα θέση κατέχει η μετάφραση. Ειδικότερα, κατά την τελευταία δεκαετία οι κριτικοί έχουν ασχοληθεί με το θέμα της μετάφρασης Ρωμαίων ποιητών στις σύγχρονες γλώσσες, μελετώντας τη μεταφραστική θεωρία και πράξη και προσπαθώντας να ερμηνεύσουν αφενός τις αιτίες της δημιουργίας τους, αφετέρου το αναγνωστικό κοινό στο οποίο εκείνες απευθύνονταν.

Στην παρούσα εισήγηση μελετάται η μετάφραση της ελεγείας 1.3 του Τίβουλλου από τον Ιάκωβο Πολυλά, ενός βασικού εκπροσώπου της Επτανησιακής Σχολής. Η μετάφραση αυτή εκπονήθηκε κατά το 2^ο μισό του 19^{ου} αιώνα και δημοσιεύθηκε το 1891 στο περιοδικό *Εστία*. Στο δημοσίευμα αυτό η μετάφραση συνοδεύεται από ένα προλογικό σημείωμα του ίδιου του μεταφραστή με τίτλο *Ποιητική μετάφρασις*, το οποίο έχει θεωρητικό μεταφρασεολογικό περιεχόμενο.

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να παρουσιαστεί συνοπτικά η μεταφραστική θεωρία του Ιάκωβου Πολυλά, όπως εκείνη εκφράζεται στο προλογικό σημείωμα του. Ακόμη θα διερευνηθούν οι λόγοι που οδήγησαν τον Πολυλά στην μετάφραση της συγκεκριμένης ελεγείας, ενώ στο τέλος θα εξεταστούν ενδεικτικά χωρία του μεταφράσματος προκειμένου να καταδειχθούν στοιχεία της γλώσσας και του ύφους του μεταφραστή, καθώς και οι μεταφραστικές τεχνικές που εκείνος χρησιμοποιεί.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Athanasiadou, G., Pappas, V., Stathis, S., Fyntikoglou, V. (2016), “Translating Latin elegy in 19th century Greece: An overview with Tibullus as case study”, *Mediterranean Chronicle* 9: 197-235.

Vitti, M. (2003), *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: Οδυσσέας.

Γαραντούδης, Ε. (1998), “Η μεταφραστική αντίληψη του Ιάκωβου Πολυλά και οι αποδόσεις του ποιητικών κειμένων της κλασικής λογοτεχνίας”, *Πόρφυρας* 84-85: 481-502.

Γαραντούδης, Ε. (2004), “Οι επτανησιακές μεταφράσεις ιταλικής ποίησης κατά τον 19ο αιώνα», *Πρακτικά ΣΤ' Διεθνούς Πανιονίου Συνέδριου*, Θεσσαλονίκη, 4: 119-133.

Κακριδής, Ι.Θ. (1948), *Το μεταφραστικό πρόβλημα*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας.

Μαβίλης, Λ. (1922²), *Τα Έργα*, Αλεξάνδρεια: Εκδόσεις των «Γραμμάτων».

Μήσιου, Β. (2013), *Περί Μεταφράσεως Ποιητών: Θεωρητικές Τοποθετήσεις Ελλήνων Ποιητών του 19ου και 20ου Αιώνα και η Επίδρασή τους στο Μεταφραστικό τους Έργο* (Διδ. Δ.), Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

Μπουμπουλίδης, Φ. (1963-64), “Αι υπό των Επτανησίων νεοελληνικά μεταφράσεις κλασσικών συγγραφέων”, *ΕΕΦΣΠΑ* 14: 492-540.

Πασχάλης, Μ. (2015), “Η κατασκευή της ποιητικής ταυτότητας των Ιονίων Νήσων”, στο Τ. Σκλαβενίτης (επιμ.) *Πολιτισμικές εκφράσεις της επτανησιακής ταυτότητας 17ος-20ος αιώνας*. Πρακτικά ΙΘ' συμποσίου (Λευκάδα 8-9 Αυγούστου 2014), Αθήνα: 139-151.

Πολυλάς, Ι. (1891), “Ποιητική Μετάφρασις”, *Εστία* 31: 148-150.

18. Δημήτριος Παπαδόπουλος

Υποψήφιος Διδάκτορας – Πανεπιστήμιο Πατρών

dpapadopoulos93@gmail.com

Η αυτοπροβολή του Πλίνιου του Πρεσβύτερου ως ‘Ρωμαίου Αριστοτέλη’ (HN 8.44).

Λέξεις – Κλειδιά: Αρχαία ζωολογία, Λογοτεχνία της Αυτοκρατορικής περιόδου, Αρχαίος Εγκυκλοπαιδισμός, Αριστοτέλης, Αρχαία Επιστήμη.

Στην ομιλία θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο η αναφορά του Πλίνιου του Πρεσβύτερου στον Αριστοτέλη και στο έργο του (HN 8.44) σχετίζεται με την αυτοπροβολή του και με την ανάδειξη των επιδιώξεών του ως συγγραφέα για τα ζώα στα βιβλία 8-11 της *Historia Naturalis*. Θα δοθεί έμφαση στην αναφορά του Πλίνιου στην (υποτιθέμενη) ολοκληρωτική στήριξη του Αριστοτέλη κατά τη συγγραφή των 50 βιβλίων του ζωολογικού του έργου στις απόψεις χιλιάδων ανθρώπων από την Ελλάδα και την Ασία, οι οποίοι γνώριζαν για τα ζώα, λόγω της ενασχόλησής τους με δραστηριότητες, όπως το ψάρεμα ή το κυνήγι. Θα υποστηριχθεί πως η απεικόνιση της μεθόδου του Αριστοτέλη γίνεται σκόπιμα με τον παραπάνω τρόπο από τον Πλίνιο. Συγκεκριμένα, θα τονιστεί πως συνδέεται με την αυτοπροβολή του ως ενός Ρωμαίου συγγραφέα για τα ζώα, ο οποίος ακολουθεί τη μέθοδο του Αριστοτέλη, καθώς η εμφανιζόμενη ‘αριστοτελική’ έμμεση πληροφόρηση για τα ζώα μέσω προφορικών πηγών προσομοιάζει με τις προγραμματικές του δηλώσεις για την έμμεση στήριξή του στη *Historia Naturalis* σε γραπτές πηγές (παράθεση 20.000 θεμάτων στα 36 βιβλία του έργου του που αντλήθηκαν από 100 συγγραφείς). Επίσης, θα δοθεί έμφαση και στη δήλωση του Πλίνιου, η οποία εντοπίζεται στο τέλος του κεφαλαίου 8.44, σχετικά με την επιλογή του να δημιουργήσει μια επιτομή των αριστοτελικών ζωολογικών βιβλίων στο κείμενό του και να προσθέσει παράλληλα ζητήματα, τα οποία απουσιάζουν από το αριστοτελικό κείμενο, λόγω της άγνοιας του Έλληνα συγγραφέα για αυτά. Αυτό το σχόλιό του θα συσχετιστεί με την αυτοπροβολή του Πλίνιου ως ενός συγγραφέα-συνεχιστή του αριστοτελικού ζωολογικού έργου, μέσω του εμπλουτισμού του με νέα στοιχεία. Παράλληλα, θα υποστηριχθεί πως το κεφάλαιο 8.44 έχει κεντρικό ρόλο στα ζωολογικά βιβλία της *Historia Naturalis* και θα τονιστεί πως θα μπορούσε να διαβαστεί ως οι προγραμματικές δηλώσεις του Πλίνιου για αυτό το τμήμα του έργου του, καθώς, μέσω της αντιπαραβολής του με τον Αριστοτέλη, αναδεικνύονται η μεθοδολογία του και οι επιδιώξεις του ως συγγραφέα.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Bodson, L (1991), “Alexander the Great and the scientific exploration of the oriental part of his empire: An Overview of the Background, Trends and Results”, *Ancient Society* 22: 127-138.

Romm, S. J. (1989), “Aristotle’s Elephant and the Myth of Alexander’s Scientific Patronage”, *AJPh* 110.4: 566-575.

von Stadten, H. (2013), “Writing the Animal: Aristotle, Pliny the Elder, Galen”, στο M. Asper (εκδ.) *Writing science: medical and mathematical authorship in ancient Greece*, Berlin-Boston (Mass.): De Gruyter, 111-144.

19. Μαρία Παπαδοπούλου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια -
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
mariaknpapa@gmail.com

–

Μαρία Πουρλιώτη

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια -
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
pourliotm@hotmail.com

Ευσέβειαν εἰς τοὺς σοὺς γονέας ἄσκει: Ένα διδακτικό σενάριο για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα της Β' Γυμνασίου.

Λέξεις – Κλειδιά: Διδακτικό σενάριο, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Αρχαιοελληνική Γραμματεία, ευσέβεια, κειμενικά είδη.

Στο πλαίσιο του 7ου Συμποσίου Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδακτόρων Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων προτείνεται ως ευρύτερη θεματική της εισήγησης η διδακτική της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στη Β' τάξη του Γυμνασίου. Πιο συγκεκριμένα η ανακοίνωση θα θίξει αρχικά τις αντικειμενικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει πλέον ο διδάσκων σε μία τάξη -και δη στην εποχή της Ψηφιακής Τηλεκπαίδευσης. Εν συνέχεια θα εστιάσει στην ενδέκατη ενότητα του σχολικού εγχειριδίου (*Ο σεβασμός προς τους γονείς κύριο μέλημα του νόμου*) και ιδιαίτερα στη νοηματική προσέγγιση του κειμένου. Θα μελετηθεί η ευσέβεια ως βασική δομική αρχή στην κοινωνία της αρχαιότητας και θα γίνει σύνδεση με το χριστιανικό δόγμα ώστε να

καταστεί σαφής ο διαχρονικός και διαθρησκευτικός χαρακτήρας της. Θα παρατεθούν παράλληλα κείμενα -εκτός του ενδεδειγμένου κατά τις οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας- που ανήκουν σε άλλα κειμενικά είδη. Ειδικότερα το Β' βιβλίο της *Αινειάδας*, η ιστορία του Κλέοβι και του Βίτωνα, τα *Χρυσά Έπη* του Πυθαγόρα και η ραψωδία Ω της *Ιλιάδας* σε μετάφραση θα αποτελέσουν λογοτεχνικά ερείσματα για την κατανόηση του θέματος από τους μαθητές. Κατά αυτόν τον τρόπο θα αντιληφθούν τον αξιακό κώδικα της τότε εποχής, θα έρθουν σε επαφή και με άλλα γένη και θα εντοπίσουν κοινές συνισταμένες και τυχόν ειδοποιούς διαφορές. Η εφαρμογή του εν λόγω διδακτικού σεναρίου στοχεύει –εκτός των άλλων- στην έλξη του ενδιαφέροντος των μαθητών για τα αρχαία ελληνικά μέσω της κατανόησης πως δεν πρόκειται για ένα μάθημα που αποσκοπεί μόνο στην εκμάθηση της γραμματικής και του συντακτικού αλλά στην καλλιέργεια του ανθρωπιστικού πνεύματος.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Κουγιουμτζής, Γ., Μπίκος, Κ., Παπαδημητρίου, Γ. (2016), *Διδάσκοντας Αρχαία Ελληνικά. Θέματα Διδακτικής Μεθοδολογίας & Παιδαγωγικής Αξιοποίησης των ΤΠΕ*, Αθήνα.

Κουτσογιάννης, Δ., Χατζηκυριάκου, Ι., Αντωνοπούλου, Σ., Παυλίδου, Μ., Αδάμπα, Β. (2018), «Η διδασκαλία της αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο: Συγκλίσεις και αποκλίσεις» στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 38: 119-134.

Κυρτάτας Δ. Ι. (2002), *Κατακτώντας την αρχαιότητα. Ιστοριογραφικές Διαδρομές*, Αθήνα.

Μαρωνίτης, Δ. Ν. (1978), «Αρχαία ελληνική γλώσσα και γραμματεία: Προβολή και υποδοχή της στην εκπαίδευση», στο *Εισηγήσεις: Η αρχαία ελληνική γραμματεία από μετάφραση. Η νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία*, 2η έκδ., Αθήνα, 40-42.

Τσάφος, Β. (2004), *Η Διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας: Για μια εναλλακτική μαθητεία στον κόσμο*, Αθήνα.

Τσάφος Β. (2001), *Προσεγγίζοντας τον Αρχαίο Κόσμο μέσα από Διακειμενικές Αναγνώσεις*, Αθήνα.

Παπαγγελής Θ. (2001), «Ελληνική Κλασική Φιλολογία: Ζητείται Μέλλον» στο Ρεγκάκος Α., *Νεκρά Γράμματα; Οι κλασικές σπουδές στον 21ο Αιώνα*, Αθήνα.

Φυντίκογλου, Β. (2008), *Ενδογλωσσική Μετάφραση, Αρχαία Ελληνική Γραμματεία και Μετάφραση*, https://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_grammar/page_000.html.

20. Παύλος Πιπεριάς

Υποψήφιος Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
ppiperias@gmail.com

Φραστικές ενδείξεις σκηνογραφικού σχεδιασμού στην *Ιφιγένεια την εν Αυλίδι* του Ευριπίδη και η σκηνική τους απόδοση.

Λέξεις – Κλειδιά: Ευριπίδης, *Ιφιγένεια η εν Αυλίδι*, σκηνογραφία, σύγχρονοι σκηνοθέτες, θέατρον εν θεάτρω.

Η σκηνογραφία αποτελεί ένα «αμφιλεγόμενο ζήτημα» που εντάσσεται στο ευρύτερο ζήτημα της *ὄψεως* στο θέατρο του 5^{ου} αιώνα π.Χ. Η σκηνογραφία της *Ιφιγένειας της εν Αυλίδι* φαίνεται ότι δεν έχει απασχολήσει ιδιαίτερα την έρευνα. Η ταυτότητα του σταθερού σκηνικού οικοδομήματος τροποποιείται σε πολεμική σκηνή του Αγαμέμνονα, ωστόσο, εκείνο που έχει απασχολήσει λιγότερο την έρευνα είναι αν υπάρχει σκηνογραφικό φόντο, το οποίο προβάλλεται, γίνεται αντικείμενο θέασης και βιώνεται τόσο από τα επί σκηνής πρόσωπα όσο και από τους θεατές ως ένα σημαντικό γεγονός, το οποίο επηρεάζει τις αποφάσεις των προσώπων του έργου.

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να αναδειχτούν οι οπτικές ενδείξεις που υποβάλλονται από το δραματικό κείμενο της *Ιφιγένειας της εν Αυλίδι* και να ερμηνευθεί ο ρόλος τους ως προς τη σκηνική δράση. Παράλληλα, θα μελετηθούν και θα παρουσιαστούν οι σκηνογραφικές προτάσεις των παραστάσεων του Κώστα Τσιάνου (2002) από το Εθνικό Θέατρο, του Σωτήρη Χατζάκη (2007) από το Θεσσαλικό Θέατρο, του Γιάννη Καλαβριανού (2019) από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος καθώς και η συμβολή τους στην επανερμηνεία της οπτικής διάστασης του έργου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Arnott, P. (1962), *Greek Scenic Conventions in the fifth century b.c.*, Oxford: Clarendon Press.

Collard, C., Morwood, J. (2017), *Iphigenia at Aulis* (2 τόμοι), Liverpool: Liverpool University Press.

Hourmouziades, N. C. (1965), *Production and Imagination in Euripides: Form and Function of the scenic space*, Athens: Greek Society for Humanistic Studies 5.

Lloyd, M. A. (2012), “Space in Euripides”, στο I.J.F. de Jong (επιμ.), *Space in Ancient Greek Literature. Studies in Ancient Greek Narrative*, Volume Three, Leiden: Brill.

Michelakis, P. (2006), *Euripides: Iphigenia at Aulis*, London: Duckworth.

Παντουβάκη, Σ. (2014), “Όπτικοποιώντας το κείμενο: Η σκηνογραφική έρευνα και η ‘εκ των έσω’ θεώρηση της πορείας από το κείμενο στη σκηνή”, στο Τ.Κ. Βαρζελιώτη (επιμ.), *Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου. Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνής*, Αθήνα, 26–30 Ιανουαρίου 2011, Αθήνα, 415–422.

Small, J. P. (2013), “Skenographia in brief”, στο G. W. M. Harrison & V. Liapis (επιμ.), *Performance in Greek and Roman Theatre*, Leiden: Brill, 111–128.

Walton, M. J. (2007), *Το Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο επί σκηνής. Εγχειρίδιο για τις παραστάσεις του αρχαίου δράματος στην κλασική εποχή και στους νεότερους χρόνους* (μετ. Κ. Αρβανίτη & Β. Μαντέλη), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Webster, T. B. L. (1970²), *Greek Theatre Production*, London: Methuen.

Zeitlin, F. I. (1994), “The artful eye: vision, ecphrasis, and spectacle in Euripidean theatre”, στο S. Goldhill & R. Osborne (επιμ.), *Art and Text in Ancient Greek Culture*, Cambridge: Cambridge University Press, 138–196.

21. Αντωνία Πιτσιλού

Υποψήφια Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Πατρών
apitsilou@upatras.gr

Η πρόσληψη της αισχύλειας θεϊκής δικαιοσύνης στην παράσταση των *Περσών* σε σκηνοθεσία Σταύρου Τσακίρη (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Λάρισας – Θεσσαλικό Θέατρο, 2008).

Λέξεις – Κλειδιά: ανθρώπινη βούληση, θεϊκή παρέμβαση, ατομική υπαιτιότητα, συλλογική ευθύνη, κοσμική – υπερκόσμια αιτιολογία.

Μελετώντας το αισχύλειο κείμενο των *Περσών* διαπιστώνουμε τη συνεχή παρουσία των ανώτερων θεϊκών δυνάμεων που διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στην απονομή της δικαιοσύνης.

Ενδεικτικά, η ανησυχία του Χορού αναφορικά με την έκβαση της περσικής εκστρατείας στους στίχους 8 με 11 της *παρόδου* εδράζεται στην *ύβριν*, την αλαζονεία του Ξέρξη και τη συνδεόμενη

έννοια της *ἄτης*, τη νοητική πλάνη που επιφέρουν οι θεοί και που οδηγεί τους θνητούς σε λάθος εκτιμήσεις και κατ' επέκταση λάθος αποφάσεις όπως διαφαίνεται στους στίχους 96 με 100 της *παρόδου*.

Παρομοίως, ο Αγγελιαφόρος στους στίχους 344 με 347 του πρώτου *επεισοδίου* αποδίδει την αιτία της ολοκληρωτικής ήττας του περσικού στρατεύματος σε κάποια ανώτερη θεϊκή δύναμη ενώ η Άτοσσα στους στίχους 472 με 474 του ίδιου *επεισοδίου* θεωρεί ως καταλύτη της συμφοράς των Περσών τον στυγερό *δαίμονα*.

Ακολουθως, ο Ξέρξης στους στίχους 907 με 911 της *εξόδου* αποδέχεται την υπαιτιότητα της θεϊκής παρέμβασης, η δράση της οποίας συνετέλεσε μέσω των δικών του ενεργειών, όπως μας αποκαλύπτει προηγουμένως το Είδωλο του Δαρείου στους στίχους 739 με 742 και 827 με 831 του τρίτου *επεισοδίου*, στην απονομή της θεϊκής δικαιοσύνης.

Ερχόμενοι, ούτως, στην παράσταση των *Περσών* σε σκηνοθεσία Σταύρου Τσακίρη (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Λάρισας – Θεσσαλικό Θέατρο, 2008) επιθυμούμε να μελετήσουμε την πρόσληψη της θεϊκής δικαιοσύνης σε ένα εγχείρημα σύγκρισης αφενός των θεατρικών συμβάσεων της αρχαιοελληνικής τραγωδίας και δη της αισχύλειας με τις μεθόδους των σύγχρονων σκηνοθετικών ρευμάτων που εντοπίζονται στην εν λόγω σκηνοθετική προσέγγιση και αφετέρου των κοινωνικοπολιτικών συμφραζομένων της τραγωδίας του 5^{ου} αιώνα π.Χ. με το εμπλουτισμένο πολιτισμικό πλαίσιο της παράστασης του 21^{ου} αιώνα.

Αρωγοί, τέλος, της μελέτης αυτής καθίστανται η κειμενική εξέταση, η οποία θα μας βοηθήσει στην κατανόηση των εκφάνσεων της θεϊκής δικαιοσύνης και η παραστασιακή ανάλυση, η οποία θα μας κατευθύνει στις νέες ερμηνευτικές διαστάσεις που δύναται να λάβει η δικαιοσύνη, η καθοδηγούμενη από τις θεϊκές δυνάμεις.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Fischer-Lichte, E. (2014), *The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies*, (trans.) M. Arjomand, M. Arjomand, R. Mosse (ed.), London-New York.

Fisher, N. R. E. (1992), *Hybris: A Study in the Values of Honour and Shame in Ancient Greece*, Warminster.

Garvie, A. F. (2009), *Aeschylus: Persae with Introduction and Commentary*, Oxford-New York.

Hall, E. (1996), *Aeschylus: Persians: Edited with an Introduction, Translation and Commentary*, Oxford-New York.

Innes, C., Shevtsova, M. (2013), *The Cambridge Introduction to Theatre Directing*, Cambridge-New York.

Λάνταβος, Κ. (2008), *Αισχύλος: Πέρσες*, Αθήνα.

Ley, G. (2007), *The Theatricality of Greek Tragedy: Playing Space and Chorus*, Chicago-London.

Page, D. (1972), *Aeschylus Tragoediae: Septem Que Supersunt Tragoedias*, Oxford.

Rosenbloom, D. (2006), *Aeschylus: Persians*, London.

Sommerstein, A. H. (2016), *Η ζωή και το έργο του Αισχύλου*, (μτφρ.) Π. Πολυκάρπου, Α. Γ. Μαρκαντωνάτος (επιμ.– προλ.), Αθήνα.

22. Χρυσοβαλάντης Σιτσάνης

Υποψήφιος Διδάκτωρ – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
csitsani@helit.duth.gr

Η λειτουργία των ελληνικών παραθεμάτων στην ποίηση του Μαρτιάλη.

Λέξεις – Κλειδιά: Ελληνική γλώσσα, δίγλωσση λογοτεχνική δημιουργία, ομηρικά παραθέματα, παροιμιακές εκφράσεις, λογοπαίγνια ελληνικών ονομάτων.

Ο ποιητής Μάρκος Βαλέριος Μαρτιάλης αποτελεί σημαντική μορφή της λατινικής λογοτεχνίας του πρώτου μεταχριστιανικού αιώνα, στη διάρκεια του οποίου η πλειοψηφία των μορφωμένων Ρωμαίων ήταν πολιτισμικά δίγλωσση, αφού η εκπαίδευση της εποχής περιλάμβανε σε μεγάλο βαθμό τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας. Επιπλέον, σε πολιτικό επίπεδο, ο αυτοκράτορας Δομιτιανός και ο ελληνικής καταγωγής έμπιστός του, Παρθένιος, ευνοούσαν όχι απλώς τη χρήση της ελληνικής γλώσσας αλλά και τη διάδοση ευρύτερα στον κοινωνικό και δημόσιο βίο στοιχείων της ελληνικής κουλτούρας. Ο Μαρτιάλης πλήρως ενταγμένος σε αυτό το πλαίσιο της δίγλωσσης λογοτεχνικής δημιουργίας χρησιμοποιούσε στο έργο του την ελληνική με τη μορφή παραθεμάτων ή/και υπαινιγμών, που το λογοτεχνικά δίγλωσσο αναγνωστικό κοινό του μπορούσε να εκτιμήσει.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση των ελληνικών παραθεμάτων και η διερεύνηση της λειτουργία τους στην ποίηση του Μαρτιάλη με ιδιαίτερη έμφαση: α) στα ομηρικά παραθέματα, β) στις παροιμιακές εκφράσεις, γ) στα λογοπαίγνια των ελληνικών ονομάτων. Μέσα από την εξέταση χαρακτηριστικών περιπτώσεων από τις παραπάνω θεματικές θα διερευνηθούν τόσο

τα κριτήρια του δανεισμού όσο και η τεχνική της ενσωμάτωσης των ελληνικών παραθεμάτων με στόχο τη λεξιλογική και θεματική ποικιλία του έργου του Μαρτιάλη. Επιπλέον, θα εξεταστεί η ρητορική αλλά και υφολογική σκοπιμότητα πίσω από την παράθεση όρων γραμμένων στα ελληνικά μέσα στο σώμα των επιγραμμάτων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Best, E. (1968-69), “Martial’s Readers in the Roman World”, *CJ* 64: 208-212.

Biville, F. (2002), “The Graeco-Romans and Graeco-Latin: A Terminological Framework for Cases of Bilingualism”, στο *Bilingualism in Ancient Society* (ed. by J. N. Adams, M. Janse, S. Swain), Oxford, 77-102.

Cairns, F. (1972), *Generic Composition in Greek and Roman Poetry*, Edinburgh.

Giegengack, J. M. (1969), *Significant names in Martials* (Diss.), Yale.

Grimal, P. (1963), *Dictionnaire de la Mythologie Grecque et Romaine*, Paris.

Leutsch, E. L. (1958), *Corpus Paroemiographorum Graecorum*, Hildesheim.

Nisbet, G. (2003), *Greek Epigram in the Roman Empire – Martial’s forgotten rivals*, Oxford.

Κοντογιάννη Ε. (2007), *Τα ελληνικά παραθέματα στο έργο του Μαρτιάλη*, Θεσσαλονίκη.

Πετροχείλος Ν. (1984), *Ρωμαίοι και Ελληνισμός – Μια Διαλεκτική Σχέση* (μτφρ. Περάκη – Κυριακίδου Ε. – Κυριακίδης Σ.), Αθήνα.

23. Αντώνιος Σταμίρης

Μεταπτυχιακός φοιτητής – University of Oxford

antonis_zakynthos@rocketmail.com

Ύλας ό ξανθός: ένα ομηρικό πρότυπο για τον ελληνιστικό Ύλα.

Λέξεις – Κλειδιά: Ύλας, Ηρακλής, Αργοναυτική Εκστρατεία, Ελληνιστική Ποίηση, ομηρικό πρότυπο.

Aν και ο μύθος περί της αρπαγής του Ύλα φαίνεται να μην δημιουργήθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, αναπτύσσεται διεξοδικά για πρώτη φορά στη σωζόμενη λογοτεχνία σε δύο σύγχρονους αλεξανδρινούς ποιητές, τον Απολλώνιο (*Αργ.* 1.1172-1357) και τον Θεόκριτο (*Ειδ.* 13). Το *Ειδύλλιο 13* ανήκει στο λογοτεχνικό είδος του επιλλίου και περιέχει ένα μυθολογικό παράδειγμα για την καθολικότητα του θεού Έρωτα, ενώ το επεισόδιο της αρπαγής του Ύλα, με το οποίο κλείνει το πρώτο βιβλίο των *Αργοναυτικών*, αιτιολογεί την αποτυχία του Ηρακλή να καταφθάσει στην Κολχίδα μαζί με τους υπόλοιπους Αργοναύτες. Πολλοί μελετητές του επεισοδίου έχουν επικεντρωθεί στο ζήτημα της προτεραιότητας του ενός ή του άλλου συγγραφέα, το οποίο παραμένει εν πολλοίς άλυτο. Σχετικά πρόσφατα έχει διατυπωθεί η άποψη από τον Hunter (1993) 40-41 ότι η αρπαγή του Ύλα από Ναϊάδες νύμφες είναι βασισμένη στην αρπαγή της Περσεφόνης από τον Άδη, όπως αυτή εξιστορείται στον *Ομηρικό ύμνο στην Δήμητρα*. Η θεωρία αυτή έχει αναλυθεί περαιτέρω από την Clayton (2017), η οποία υποστηρίζει ότι ο Απολλώνιος, κινούμενος από το ομοερωτικό ζευγάρι του Ύλα και του Ηρακλή στο ετεροφυλοφιλικό ζεύγος του Ιάσονα και της Μήδειας, επιτρέπει στον Ιάσονα να γίνει ο αδιαμφισβήτητος αρχηγός των Αργοναυτών. Ωστόσο, η σχέση μεταξύ του Ηρακλή και του Ύλα φέρει πολλές ομοιότητες με εκείνη του Αχιλλέα και του Πάτροκλου, όπως έχει γίνει κατά κύριο λόγο γνωστή από την *Ιλιάδα*. Σκοπός αυτής της ανακοίνωσης είναι να φανεί ότι η εξιστόρηση του μύθου του Ύλα από τον Θεόκριτο και τον Απολλώνιο είναι επηρεασμένη ως ένα βαθμό από την ιστορία του Πάτροκλου και του Αχιλλέα, χωρίς βέβαια η αντιπαραβολή αυτή να αναιρεί τη σύγκριση με την απαγωγή της Περσεφόνης. Είναι άλλωστε γνωστό ότι και οι δύο ποιητές έχουν πάμπολλες επιρροές από τα ομηρικά έπη, ενώ μάλιστα το δέκατο τρίτο ειδύλλιο συγκαταλέγεται στο πλέον ομηρίζοντα από το corpus της θεοκρίτειας ποίησης.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- Clayton, B. L. (2017), “Heracles, Hylas, and the Homeric Hymn to Demeter in Apollonius’s *Argonautica*”, *Helios* 44.2: 133-56.
- DeForest, M. M. (1994), *Apollonius’ Argonautica: A Callimachean Epic*, Leiden.
- Fantuzzi, M. (2012), *Achilles in Love: Intertextual Studies*, Oxford.
- Hershkowitz, D. (1998), *Valerius Flaccus’ Argonautica: Abbreviated Voyages in Silver Latin Epic*, Oxford.
- Hunter, R. L. (1999), *Theocritus: A Selection*, Cambridge.
- Hutchinson, G. O. (1988), *Hellenistic Poetry*, Oxford.
- Köhnken, A. (2001), “Hellenistic Chronology: Theocritus, Callimachus, and Apollonius Rhodius”, στο Θ.Δ. Παπαγγελής και Α. Ρεγκάκος (επιμ.), *A Companion to Apollonius Rhodius*, Leiden, 73-92.
- Κυριακού, Π. (2018), *Theocritus and His Native Muse: A Syracusan Among Many*, Berlin-Boston.
- Μανακίδου, Φ. Π. (2008), “Θεόκριτος: η κατασκευή ενός ποιητικού κόσμου”, στο Φ. Π. Μανακίδου και Κ. Σπανουδάκης (επιμ.), *Αλεξανδρινή Μούσα: Συνέχεια και νεωτερισμός στην ελληνιστική ποίηση*, Αθήνα, 123-82.
- Payne, M. E. (2007), *Theocritus and the Invention of Fiction*, Cambridge.

24. Αλεξία Τρίγκη

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
alexiatrigki@gmail.com

**Ο μεγαλόψυχος στον Αριστοτέλη και ο μεγαλόφρων στον Ισοκράτη:
μία συγκριτική μελέτη.**

Λέξεις – Κλειδιά: μεγαλοψυχία, μεγαλοφροσύνη, τιμή, υπερήφανος, φιλανθρωπία.

Η μεγαλοψυχία ανακαλεί συχνά στη μνήμη του αναγνώστη τη μνημειώδη μελέτη του René-Antoine Gauthier με τίτλο *Magnanimité* (1951), ο οποίος πραγματεύθηκε ενδελεχώς την έννοια επισημαίνοντας πως ο Αριστοτέλης για πρώτη φορά τής προσέδωσε συγκεκριμένη

μορφή και περιεχόμενο. Η έννοια απασχόλησε και τον Ισοκράτη, ο οποίος, με όχημα τη ρητορική, διατύπωσε τις δικές του σκέψεις περί *μεγαλοψυχίας*. Ως σκοπός της παρούσας μελέτης, λοιπόν, τίθεται η εξέταση και κατ' επέκταση η σύγκριση του τρόπου με τον οποίο αμφότεροι προσλαμβάνουν τον όρο. Με την παρουσίαση και ερμηνεία αποσπασμάτων από τα *Ἠθικά Νικομάχεια* θα φανεί πως η *μεγαλοψυχία* για τον φιλόσοφο ανήκει στις ηθικές αρετές που σχετίζονται με την τιμή και μοιάζει ως ένα στολίδι των αρετών. Ο *μεγαλόψυχος* απαιτεί και αξίζει μεγάλα πράγματα και βρίσκεται στο μέσον μεταξύ *χαύνου* και *μικροψύχου* ενσαρκώνοντας το ιδανικό της αριστοτελικής μεσότητας. Ο *μεγαλόψυχος* περιφρονεί την τιμή και την ατιμία, αφού δεν θεωρεί πως η τιμή είναι το ύψιστο των αγαθών δίνοντας έτσι, ενίοτε, την αίσθηση του *υπερόππου*. Θα καταδειχθεί, ακόμη, πως ο *μεγαλόψυχος* για τον Ισοκράτη θέτει υψηλούς στόχους και έχει ανταγωνιστικές αξιώσεις. Στον ρήτορα η *μεγαλοφροσύνη* απαντά ως συνώνυμη της *μεγαλοψυχίας* και η σημασιολογική ταύτιση του *μεγαλόφρονος* και του *μεγαλοψύχου* εξηγεί, ίσως, την απουσία της *μεγαλοφροσύνης* στον φιλόσοφο. Για τον Ισοκράτη η *μεγαλοφροσύνη* από μόνη της αποτελεί πολύτιμη αξία, εντούτοις η υπέρμετρη αυτοπεποίθηση μπορεί να οδηγήσει σε αλαζονική *υπερηφανία*. Είναι αναγκαίο, συνεπώς, η *μεγαλοφροσύνη* να συνδυαστεί με τη *φιλανθρωπία*, ώστε ο άνθρωπος να μην γίνει *υπερήφανος* ή *φανακίζων*. Πού έγκειται, όμως, ειδικότερα η διαφοροποίηση του Αριστοτέλη από τον Ισοκράτη ως προς την πρόσληψη της έννοιας και πώς η *μεγαλοψυχία* και η *μεγαλοφροσύνη* συνδέονται, κατά το μάλλον ή ήττον, με την Αθήνα του 4^{ου} π.Χ.; Το ερώτημα αυτό προς το παρόν παραμένει μετέωρο, αλλά υπάρχει η προσδοκία να απαντηθεί στο πλαίσιο της εργασίας αυτής.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Alexiou, E. (2010), *Der Euagoras des Isokrates. Ein Kommentar*, Berlin-New York (εμπλ. και αναθ. έκδ. της αρχ. *Ισοκράτης Εὐαγόρας. Ερμηνευτική έκδοση*, Θεσσαλονίκη 2005).

Αλεξίου, Ε. (2016), *Η ρητορική του 4ου αι. π.Χ.: Το ελιζίριο της δημοκρατίας και η ατομικότητα*, Αθήνα.

Curzer, H. J. (2012), *Aristotle and the Virtues*, Oxford.

Gauthier, R. A. (1951), *Magnanimité. L'ideal de la grandeur dans la philosophie païenne et dans la théologie chrétienne*, Paris.

Hardie, W. F. R. (1978), "'Magnanimity' in Aristotle's 'Ethics'", *Phronesis* 23: 63-79.

Liatsi, M. (2011), "Aspekte der Megalopsychia bei Aristoteles (EN 4, 3)", *RhM* 154.1: 43-60.

Ross, W. D. (2015), *Αριστοτέλης*, Αθήνα.

Schütrumpf, E. (1989), “Magnanimity, *Μεγαλοψυχία*, and the System of Aristotle’s Nicomachean Ethics”, *AGPh* 71: 10-22.

25. Αντιγόνη Τσιατσούλη

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
antigonitsiatsouli@gmail.com

Χαρτογράφηση των προσευχών των ηρώων της *Ιλιάδας* – απορριφθείσες προσευχές.

Λέξεις – Κλειδιά: *Ιλιάς*, ομηρική προσευχή, Δίας, Αθηνά, Όμηρος.

Όμηρος παρουσιάζει στην *Ιλιάδα* τους επιφανείς ήρωες των δύο στρατοπέδων, Αχαιούς και Τρώες, όταν βρίσκονται αντιμέτωποι με μια δύσκολη κατάσταση ή όταν επιθυμούν να διακριθούν σε κάποια μάχη, να αναζητούν τους θεούς τους και να εκφράζουν τα εκάστοτε αιτήματά τους. Παρακολουθούμε στην *Ιλιάδα* οι ήρωες να επικαλούνται ατομικά κατά κύριο λόγο τους Δία, Αθηνά και Απόλλωνα. Ειδικότερα, οι ατομικές προσευχές των ηρώων στην *Ιλιάδα* είναι δέκα έξι από τις οποίες οι επτά έχουν ως αποδέκτη τον Δία, οι έξι την Αθηνά και οι τρεις τον Απόλλωνα. Επιπλέον, από τις δέκα έξι προσευχές οι έντεκα γίνονται αποδεκτές, ενώ μόλις οι πέντε απορρίπτονται. Αρκετό ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι πέντε προσευχές απορρίπτονται από τους θεούς Δία (ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων) και Αθηνά (αγαπημένη κόρη του Δία).

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσω έναν προβληματισμό μου γύρω από τους λόγους για τους οποίους οι ευχές απορρίπτονται αναφορικά με την αφηγηματική τους λειτουργία αλλά και του τελετουργικού τους πλαισίου. Λόγου χάρη η Αθηνά απορρίπτει την προσευχή-κατάρα της Τρωαδίτισσας ιέρειας της, Θεανώ, για τον αφανισμό του Διομήδη (Ζ, 305-310) επειδή οι Τρωαδίτισσες δεν έχουν υφάνει οι ίδιες τον ιερό *πέπλο* που αφιέρωσαν στο άγαλμα της θεάς, όπως έχει υποστηριχθεί, ή μήπως επειδή η προσευχή ακολουθεί το σχήμα **do ut dem**; Επιπλέον, πως θα μπορούσε η Αθηνά να εκπληρώσει ένα αίτημα εις βάρος του προστατευόμενου της Διομήδη;

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- Adkins, A. W. H. (1969), "Εὖχομαι, Εὐχολή, and Εὖχος in Homer", *CQ* 19: 20-33.
- Ausfeld, K. (1903), "De Graecorum precatationibus quaestiones", *JKPh* 28: 505-547.
- Depew, M. (1997), "Reading Greek Prayers", *ClAnt* 16: 229-258.
- Håland, E. J. (2004), "Athena's Peplos: Weaving as a Core Female Activity in Ancient and Modern Greece", *Cosmos* 20: 155-182.
- Lang, M. L. (1975), "Reason and Purpose in Homeric Prayer", *CW* 68: 309-314.
- Larson, J. (2007), *Ancient Greek Cults*, New York: Routledge.
- Lateiner, D. (1997), "Homeric Prayer", *Arethusa* 30: 241-272.
- Miller, A. M. (1986), *From Delos to Delphi: A literature study of the Homeric Hymn to Apollo*, Leiden: Brill.
- Morrison, J. V. (1991), "The Function and Context of Homeric Prayers: A Narrative Perspective", *Hermes* 119: 145-147.
- Muellner, L. (1976), *The meaning of Homeric EYXOMAI through its formulas*, Berlin: Innsbruck.

26. Ευάγγελος Τσούμπος

Προπτυχιακός Φοιτητής – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
vangelistsoumpos9@gmail.com

Οι παραστατικές τέχνες τον καιρό της πανδημίας.

Λέξεις – Κλειδιά: πανδημία, παράβαση, σκηνοθετικές οδηγίες, τροποποιήσεις, σωματική επαφή.

Tον καιρό της πανδημίας που έχουν πληγεί όλες οι παραστατικές τέχνες ένας εναλλακτικός τρόπος που εφαρμόστηκε από το Ίδρυμα Σ. Νιάρχος είναι η καθιέρωση των "Παραβάσεων" και "Αναγνώσεων". Στο πλαίσιο των "Παραβάσεων" ο σκηνοθέτης Έκτορας Λυγίζος παρουσίασε τις *Χοηφόρους* του Αισχύλου. Στην ανακοίνωση αυτή θα επιχειρήσουμε να σχολιάσουμε όψεις της σκηνοθετικής προσέγγισης/σκηνικής ανάγνωσης του κειμένου και τις αναγκαίες τροποποιήσεις που υπαγορεύονται από την απώλεια της σωματικής επαφής μεταξύ των ηθοποιών, η οποία συνιστά ουσιώδες στοιχείο της θεατρικής πράξης.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Γκαστή, Ε. (2021), *Αισχύλου Χοηφόροι: Πρόταση ανάγνωσης*, Αθήνα.

Δημητριάδης, Δ. (2005), *Αισχύλου Ορέστεια*, Αθήνα.

Μηνιώτη, Ν. (2009), *Γυναικεία πρόσωπα και χοροί στις “Χοηφόρους” του Αισχύλου, στην “Ηλέκτρα” του Σοφοκλή και στην “Ηλέκτρα” του Ευριπίδη*, Πάτρα.

Μινωτής, Α. (1987), *Το Αρχαίο Δράμα και η Αναβίωσή του*, Αθήνα.

Ντε Ρομιγύ, Ζ. (2008), *Η αφήγηση της Ορέστειας του Αισχύλου*, Αθήνα.

Σακαρέλλου, Μ. (2019), *Αισχύλου Χοηφόροι: Τα ερμηνευτικά προβλήματα του έργου και η σκηνική τους ανάγνωση στις παραστάσεις του Κ. Κουν και του Κ. Τσιάνου*, Ιωάννινα [υπό δημοσίευση].

Smyth, H. W. (ed.) (1926), *Αισχύλου Χοηφόροι*. Ανακτήθηκε από: eBooks4Greeks.gr/Χοηφόροι-Αισχύλος.

Ververopoulou, Z. (2020), “Arts Journalism and Theatre in the Pandemic Era: Mutations, Redefinitions and Challenges”, *Critical Stages/Scènes Critiques* 22, <https://www.critical-stages.org/22/arts-journalism-and-theatre-in-the-pandemic-era-mutations-redefinitions-and-challenges/>

Χατζηανέστης, Ε. (2008), *Αισχύλου Χοηφόροι*, Αθήνα.

Παράσταση του Έκτορα Λυγίζου: <https://www.youtube.com/watch?v=5v8bzHsXNo0>.

27. Χρυσόστομος Φάκαρος

Μεταπτυχιακός Φοιτητής – Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
chrisostomosfakaros@yahoo.gr

Μελέτη περιπτώσεων: Η πρόσληψη της σεξουαλικότητας στον Αχιλλέα Τάτιο και στον Πετρώνιο.

Λέξεις – Κλειδιά: μυθιστόρημα, Τάτιος, Πετρώνιος, φύλο, παρωδία.

Η παρούσα εισήγηση θα εξετάσει συγκριτικά τα μυθιστορήματα *Tà katà Λευκίπην και Κλειτοφώντα* του Αχιλλέα Τατίου και τα *Satyrical* του Πετρωνίου ως προς την έννοια της σεξουαλικότητας. Στόχος μου είναι να αποδείξω μέσα από αποσπάσματα των δύο έργων τη ρευστότητα του gender (φύλου), τα όρια μεταξύ αρσενικού και θηλυκού και πως ανανοηματοδοτείται μέσα από αυτά. Πώς διαπλέκονται οι σχέσεις των φύλων; Σε τι συγκλίνουν και τι αποκλίνουν οι ήρωες ως προς την κανονιστική απεικόνιση του ιδεώδους μυθιστορήματος; Κάτω από ποιές περιστάσεις εκδηλώνουν χαρακτηριστικά αντίθετα του φύλο τους; (Για παράδειγμα, γιατί ο Κλειτοφών ντύνεται με γυναικεία ρούχα;) Μήπως πρόκειται και για παρωδία του λογοτεχνικού είδους που προσφέρει μια τόσο αντεστραμμένη εικόνα (Εγκόλπιος και Γείτων συνιστούν το αντίθετο δίπολο του μυθιστορήματος, δηλαδή τον έρωτα μεταξύ μιας όμορφης κοπέλας και ενός ωραίου άνδρα, σε αντίθεση με την Λευκίπην και τον Κλειτοφώντα.) Ποια είναι η σχέση των ηρώων με την *παρθενεία*; Υπάρχει ανδρική *παρθενεία*, η αυτή αφορά μόνο τις γυναίκες; Μπορεί η ίδια να λειτουργήσει σατυρικά στην περίπτωση του Γείτονα; Όλα αυτά τα ερωτήματα θα επιχειρήσω να τα απαντήσω στην παρούσα εισήγηση.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Brethes, R. (2012), “How to Be a Man: Towards a Sexual Definition of the Self in Achilles Tatius Novel *Leucippe and Kleitophon*”, στο F. Peneiro (επιμ.), *Narrating Desire: Eros, Sex and Gender in the Ancient Novel*, Berlin-Boston, 127-146.

Butler, J. (1998), “Performative Acts and Gender Construction: An essay in Phenomenology and Feminist Theory”, *Theatre Journal* 40: 519-531.

Conte, G.B. (1996), *The Hidden Author. An Interpretation in Petronius' Satyricon*, Berkeley.

Haynes, K. (2003), *Fashioning The Feminine In The Ancient Novel*, New York.

King, D. (2012), “‘Taking it like a Man’: Gender, Identity and Body In Achilles Tatius *Leucippe and Kleitophon*”, στο F. Peneiro (επιμ.), *Narrating Desire: Eros, Sex and Gender in The Ancient Novel*, Berlin-Boston, 147-157.

Kirk, O. (2010), “Testing Virginitv in Achilles Tatius *Leucippe and Heliodorus*”, *Ramus* 39: 160-197.

Makowski R. (2003), “Petronius’ *Giton*: Gender and Genre in Petronius’ *Satyrica*”, στο F. Peneiro (επιμ.), *Narrating Desire: Eros, Sex And Gender in The Ancient Novel*, Berlin-Boston, 223-234.

Morales, H. (2004), *Vision and Narrative in Achilles Tatius’ Leucippe and Kleitophon*, Cambridge.

Panayotakis, C. (2019), “Slavery and beauty in Petronius”, στο Panayotakis, S., Schmeling, G., Paschalis, M. (eds.) *Masters and Slaves in the Ancient Novel*. Series: Ancient narrative supplement 23, Eelde, 181-201.

Richlin, N. (2009), “Sex in The *Satyrica*: Outlaws in The Literatureland”, στο J. Prag (επιμ.), *Petronius a Handbook*, Cambridge, 82-100.

28. Γεωργία Χουστουλάκη

Υποψήφια Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Κρήτης

georgia_13@hotmail.com

Η σκιαγράφιση των διαδίκων στον *Κατά Θεοκρίνου λόγο* ([Δημ.] 58).

Λέξεις – Κλειδιά: συκοφάντης, λοιδορία, διαβολή, ήθος, Θεοκρίνης.

Το ήθος του ομιλητή εντάσσεται από τον Αριστοτέλη (*Ρητ.* 1356a) στις *έντεχνες πίστεις*, στις αποδείξεις δηλαδή που βασίζονται στην ρητορική τέχνη και μπορούν να κατασκευαστούν από τον εκάστοτε ρήτορα (*ὅσα διὰ τῆς μεθόδου καὶ δι’ ἡμῶν κατασκευασθῆναι δυνατόν*). Ο τρόπος παρουσίασης ενός διαδίκου μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την έκβαση μίας δίκης και γι’ αυτό οι διάδικοι επιχειρούν αφενός να αναδείξουν το δικό τους ήθος και την προσωπικότητά τους και αφετέρου να αμαυρώσουν το ήθος των αντιδίκων τους, προκειμένου να προσεταιριστούν οι ίδιοι τους δικαστές και να τους αποξενώσουν από τους αντιδίκους τους. Στην παρούσα ανακοίνωση

αντικείμενο μελέτης θα αποτελέσει ο *Κατὰ Θεοκρίνου* λόγος, ο οποίος αποτελεί σημαντική πηγή για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ένας ομιλητής κατασκευάζει στο πρόσωπο του αντιδίκου του το πορτρέτο του συκοφάντη. Καθώς πρόκειται για λόγο κατηγορίας, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην σκιαγράφηση του Θεοκρίνη, ωστόσο θα με απασχολήσει και η αντιστικτική αυτοπαρουσίαση του ομιλητή, που αποσκοπεί στην αποδοκιμασία των συκοφαντικών πρακτικών του κατηγορουμένου. Θα επιχειρήσω να δείξω ότι πολλές από τις κατηγορίες τις οποίες προσάπτει ο ομιλητής στον Θεοκρίνη εμπεριέχουν (και μπορούν να ερμηνευθούν ως) στοιχεία ρητορικής διαβολής και λοιδορίας, και ορισμένες απαντούν συχνά στους δικανικούς λόγους της εποχής. Σε αυτή την επιχείρηση περιγραφής του Θεοκρίνη ως τυπικού συκοφάντη μπορούν επίσης να ανιχνευθούν ακόμη και στοιχεία κωμικής λοιδορίας.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Adkins, A. W. H. (1976), “Polupragmosune and ‘Minding One’s Own Business’: A Study in Greek Social and Political Values.” *CP* 71.4: 301-327.

Christ, M. R. (1998), *The Litigious Athenian*, Baltimore.

Harvey, D. (1990), “The sycophant and sycophancy: vexatious redefinition?”, στο P. Cartledge, P. Millet, S. Todd (eds.), *Nomos: Essays in Athenian Law, Politics and Society*, Cambridge, 103-121.

Kremmydas, C. (2013), “The Discourse of Deception and Characterization in Attic Oratory”, *GRBS* 53. 1: 51-89.

Lofberg, J. O. (1917), *Sycophancy in Athens*, Chicago.

Osborne, R. (1990), “Vexatious litigation in classical Athens: sycophancy and the sycophant.”, στο P. Cartledge, P. Millet, S. Todd (eds.), *Nomos: Essays in Athenian Law, Politics and Society*, Cambridge, 83-102.

Rubinstein L. (2000), *Litigation and Cooperation: Supporting Speakers in the Courts of Classical Athens*, *Historia Einzelschriften* 147, Stuttgart.

Wallace, R. (2006), “Withdrawing Graphai in Ancient Athens- A Case Study in “Sycophancy” and legal idiosyncrasies”, στο H.-A. Rupprecht (ed.), *Symposion 2003: Vorträge zur griechischen und hellenistischen Rechts- geschichte*, Wien, 57–66.

Wohl, V. (2010), *Law’s Cosmos. Juridical Discourse in Athenian Forensic Oratory*, Cambridge.

29. Δέσποινα Χρίστου

Υποψήφια Διδάκτωρ – University of Manchester
dchr1990@gmail.com

Η μη-λεκτική εξουσία του θεού Έρωτα στη συνέλευση των θεών (Απολλ. Ρόδ, Αργ. 3,6 κ.ε.).

Λέξεις – Κλειδιά: Συνέλευση των θεών, θεός Έρωτας, εξουσία, συζήτηση, λόγος/σιωπή.

Οι συνελεύσεις των θεών στον Όλυμπο συνιστούν μια σημαντική πτυχή του έπους από την εποχή του Ομήρου μέχρι και την Αυγούστεια περίοδο. Παρά τη στενή σύνδεση των συνελεύσεων των θεών στο ρωμαϊκό έπος της Αυγούστειας περιόδου, όπως οι *Μεταμορφώσεις* του Οβιδίου, με τις αυταρχικές πολιτικές πτυχές της εποχής του και τον συνακόλουθο περιορισμό της ελεύθερης έκφρασης, οι συνελεύσεις των θεών στην αρχαία ελληνική παράδοση περιλαμβάνουν έναν αριθμό κοινών στοιχείων, μεταξύ των οποίων πρωτεύοντα ρόλο κατέχουν και οι συζητήσεις των μελών τους στον Όλυμπο. Οι συζητήσεις αυτές είναι καθοριστικές για τη διεύθυνση της εξουσίας μεταξύ των χαρακτήρων που έχουν ενεργό λεκτικό ρόλο. Η συνέλευση των θεών στα *Αργοναυτικά* του Απολλώνιου Ρόδιου παρουσιάζει ορισμένα ιδιότυπα χαρακτηριστικά: η συνέλευση πραγματοποιείται σε ιδιωτικό σκηνικό μακριά από τον Όλυμπο, ενώ ένας συνολικά σιωπηλός χαρακτήρας, ο Έρωτας, καθορίζει τις ισορροπίες του επεισοδίου. Το γεγονός αυτό αντιτίθεται με τους λεκτικά ενεργούς χαρακτήρες σκηνών συνελεύσεων, ιδιαίτερα στα Ομηρικά έπη και την *Αινειάδα*, όπου οι θεοί που παραμένουν σιωπηλοί ή εκφράζονται με έμμεσο λόγο υποδεικνύουν αδυναμία. Στην περίπτωση των *Αργοναυτικών*, η Αθηνά, η Ήρα και η Αφροδίτη, θεές που είναι παραδοσιακά ενεργές στις συνελεύσεις, καθοδηγούν τη συζήτηση, αλλά αναγνωρίζουν τα περιορισμένα όρια δράσης και επιτυχίας τους. Ο Έρωτας, ο οποίος είναι απών από κάθε αντίστοιχη επική σκηνή συνέλευσης, δεν αποζητά την εμπλοκή του και παραμένει λεκτικά ανενεργός, επιτυγχάνει να ενσωματωθεί ενεργά στο ευρύτερο θεϊκό σχέδιο. Σε αυτήν την εισήγηση επιδιώκω να επεξηγήσω τη διάρθρωση των σχέσεων εξουσίας στην υπό μελέτη σκηνή μέσα από την - παράδοξα - μη-λεκτική δυναμική επιρροή του Έρωτα στις υπόλοιπες συμμετέχουσες, την τελική πυροδότηση της ομαλής του συνεργασίας ιδιαίτερα με τη θεά Αφροδίτη και τον δευτερεύοντα ρόλο που αναλαμβάνει η θεά Αθηνά που στην περίπτωση της ομηρικής Οδύσσειας κατείχε ηγετικό ρόλο για την καθιέρωση των ισορροπιών της ενδο-σκηνικής εξουσίας.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- Campbell, M. (1983), *Studies in the Third Book of Apollonius Rhodius' Argonautica*, Hildesheim- Zürich-New York.
- Hunter, R. L. (1989), *Apollonius of Rhodes, Argonautica, Book 3*, Cambridge.
- Klein, Th. (1981), "Apollonius Rhodius, 'Vates Ludens': Eros' Golden Ball (Arg. 3.113-150)", *CW* 74. 4: 225-7.
- Lateiner, D. (2006), "Procul este Parentes: Mothers in Ovid's *Metamorphoses*", *Helios* 33.2: 189-201.
- Lennox, P. G. (1980), "Apollonius, *Argonautica* 3,1 ff. and Homer", *Hermes* 108: 45-73.
- Louden, B. (2005), "The Gods in Epic, or the Divine Economy", στο J. M. Foley (ed.) *A Companion to Ancient Epic*, Malden-Oxford, 90-104.
- McAuley, M. (2016), *Reproducing Rome: Motherhood in Virgil, Ovid, Seneca, and Statius*, Oxford.
- Nelis, D. P. (2009), "Ovid, *Metamorphoses* 1.416-51: *nova monstra and the foedera naturae*", στο Ph. Hardie (ed.) *Paradox and the Marvellous in Augustan Literature and Culture*, Oxford, 248-67.
- Nicoll, W. S. M. (1980), "Cupid, Apollo, and Daphne (Ovid, *Met.* 1.452 ff.)", *CQ* 30: 174-82.
- Pendergraft, M. L. B. (1991), "Eros Ludens, Apollonius' *Argonautica* 3, 132-141", *M&D* 26: 95-102.

30. Αναστασία Ψωμιάδου

Υποψήφια Διδάκτωρ – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
anastasia1psomiadou@gmail.com

Σοφοκλέους *Αΐας*: Μια πολιτική ανάγνωση του *άγῶνος λόγων* Μενελάου-Τεύκρου.

Λέξεις – Κλειδιά: πολιτική, εξουσία, βία, *σωφροσύνη-ὑβρις*, *άγῶν λόγων*.

Η αυτοκτονία του ομώνυμου ήρωα της τραγωδίας στον στίχο 865, του Αϊάντα, τοποθετεί στο προσκήνιο των συζητήσεων ένα επίσης ζωτικής σημασίας πρόβλημα που σχετίζεται με τον ενταφιασμό του σώματός του. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης αποτελεί η εξέταση του πρώτου *άγῶνος λόγων* μεταξύ Μενελάου και Τεύκρου και κυρίως θα επικεντρωθούμε στα σημεία εκείνα, όπου αποτυπώνονται οι πολιτικές απόψεις του Μενελάου. Συγκεκριμένα, θα εξετάσουμε τα λεξιλογικά δεδομένα που αποκαλύπτουν το πώς αντιλαμβάνεται ο Μενέλαος τη σχέση μεταξύ «αρχόντων και αρχομένων». Όροι όπως *κραίνειν*, *κρατεῖν*, *δημότης*, *έφεστῶτες*, σκιαγραφούν έναν συγκεκριμένο τρόπο λήψης των πολιτικών αποφάσεων από τον Μενέλαο και η λειτουργία τους στο εν λόγω δράμα θα μας απασχολήσει σε μεγάλο βαθμό. Σύμφωνα μάλιστα με τον Μενέλαο, στην αποτελεσματική διακυβέρνηση συμβάλλει επίσης αποφαστικά ο *φόβος* και το *δέος*. Οι δύο όροι συσχετίζονται και με τον όρο *σωφροσύνη*, έναν όρο που οι Ατρείδες ερμηνεύουν ως πλήρη υποταγή και συμμόρφωση προς την ανώτερη πολιτική εξουσία.

Μολονότι οι απόψεις του Μενελάου παραπέμπουν σε αντίστοιχες διακηρύξεις της δημοκρατικής ιδεολογίας, η ασυδοσία και η αθέμιτη βία του αποκλείουν το ενδεχόμενο να αποτυπώνουν αθηναϊκές προτεραιότητες. Για την ακρίβεια ο Τεύκρος απεικονίζει την εξουσιαστική τάση του Μενελάου (1103: *κοσμηῆσαι*) ως τυπικό χαρακτηριστικό ενός Σπαρτιάτη ηγεμόνα που αντιτάσσεται προς τις δημοκρατικές διαδικασίες (1104: *ἀρχῆς θεσμός*). Ο ποιητής εκμεταλλευόμενος την αθηναϊκή προκατάληψη εναντίον της Σπάρτης, προκαλεί τη συμπάθεια του ακροατηρίου για τον Τεύκρο και ενδεχομένως καλεί τους θεατές να επαναξιολογήσουν την *ὑβριν* του Αϊάντα.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Barker, E. (2004), “The Fall–cut from Dissent: Hero and Audience in Sophocles’ Ajax”, *G&R* 51.1: 1–20.

Davidson, J. F. (1985), “Sophoclean dramaturgy and the Ajax burial debates”, *Ramus* 14: 16–29.

- Ferrario, S. (2019), “Πολιτική Τραγωδία: Σοφοκλής και Αθηναϊκή Ιστορία” στο Α. Μαρκαντωνάτος (επιμ.), *Σοφοκλής. Τράντα Δύο Μελέτες*, μτφρ. Κ. Δημοπούλου, επιμ. Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη, 433–448.
- Finglass, P. J. (2017), “Sophocles’ Ajax and the Polis”, *Polis* 34: 306–317.
- Holt, P. (1981), “The Debate Scenes in the Ajax”, *AJPh* 102.3: 275–288.
- Knox, B. M. W. (1961), “The Ajax of Sophocles”, *HSCP* 65: 1–37. [=Knox, B. M. W. (1979), *World and Action. Essays on the Ancient Theatre*, Baltimore–MD. Ανατύπωση].
- March, J. R. (1991–93), “Sophocles’ Ajax: The Death and Burial of a Hero”, *BICS* 38: 1–36.
- Podlecki, A. J. (1986), “Polis and Monarch in Early Attic Tragedy” στο J. P. Euben (ed.), *Greek Tragedy and Political Theory*, Berkeley–Los Angeles–London, 76–100.
- Rose, P. W. (1995), “Historicizing Sophocles’ Ajax” στο B. Goff (ed.), *History, Tragedy, Theory. Dialogues in Athenian Drama*, Austin, 59–90.
- Stanford, W. B. (1963), *Sophocles Ajax with Introduction, Revised Text, Commentary, Appendixes, Indexes and Bibliography*, London–New York.

Βιογραφικά σημειώματα εισηγητών

Η **Βασιλική Αγόρη** από τα Ιωάννινα, το 2011 εισήχθη στη Φιλοσοφική Σχολή, στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, από όπου αποφοίτησε το 2016. Το 2018 ξεκίνησε να φοιτά στο Π.Μ.Σ. Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με ειδίκευση στη Λατινική Φιλολογία. Σήμερα βρίσκεται στο στάδιο της Μ.Δ.Ε με θέμα: «Οι ελληνικές μεταφράσεις του Ορατίου τον 19ο αιώνα».

Η **Μαρία-Χαϊδή Βήττα** είναι απόφοιτη Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2018) και έχει πλέον ενταχθεί στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Κλασικής Φιλολογίας του ίδιου Πανεπιστημιακού Ιδρύματος. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα πεζά κείμενα της περιόδου των Αυτοκρατορικών Χρόνων (ιδίως σε εκείνα του Λουκιανού), εξεταζόμενα υπό το πρίσμα Ζητημάτων εσωτερικής ποιητικής (Ειδολογικός Προσδιορισμός, Αφηγηματική Αυτοσυνειδησία κ.λπ.).

Ο **Ευάγγελος Βλάχος** είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου κλασικής ειδίκευσης από το ίδιο τμήμα (2016). Από το 2017 είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ και υπότροφος Ι.Κ.Υ. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα συμπεριλαμβάνονται το αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό έπος (Όμηρος, Ησίοδος, επικός κύκλος, Απολλώνιος, Βιργίλιος, Οβίδιος και Λουκανός), η διδακτική, η βουκολική και η ελεγειακή ποίηση, η ελληνιστική ποίηση, καθώς και η λογοτεχνία της Δημοκρατικής και Αυγούστειας εποχής.

Η **Ελένη- Ακριβή Γιαλαμά** είναι απόφοιτος του τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης Κλασικής ειδίκευσης. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Κλασικής ειδίκευσης του τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Πλέον είναι Υποψήφια Διδάκτωρ του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, με γνωστικό αντικείμενο την Αρχαία Ελληνική Φιλολογία. Τέλος είναι υπότροφος του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Ανταλλαγής Φοιτητών SOCRATES-ERASMUS στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Universität Hamburg).

Vasileios Dimoglidis is a PhD Candidate in Classics (Ancient Greek and Latin Literature) at the University of Cincinnati (OH, USA). He received his BA and MA in Classics from the University of Ioannina (Greece). His main research areas focus on the concept of Time, Stagecraft, Poetics and the so-called Metapoetics of the Ancient Greek and Roman Theater.

Ο **Γεώργιος Κ. Κατσιφάρας** είναι Ιστορικός. Έχει εργασθῆ, ὡς ἀσκούμενος, εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν, εἰς τὴν Ὑ.Δ.Ι.Α. τοῦ Ὑπ. Ἐξωτερικῶν καὶ εἰς τὸ 3^{ον} ΓΕΛ Πατρῶν. Συμμετεῖχε εἰς τὸ ΜΕΥ 2016, τὸ ΜΒ'Ε 2017 καὶ 2018. Μέλος τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων. Δημοσιεύσεις: (2019) Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος Α', «Ἐνδιάμεση Περιοχή», ΚΓ': 91, 16-23, ὑπὸ δημοσίευσιν εἰς τὸ αὐτὸ περιοδικὸν : «Κωνσταντῖνος Σπ. Μανιαδάκης».

Ἡ **Βασιλική Κλειτσίκα** ἀπὸ το 2017 εἶναι Ὑποψήφια Διδάκτωρ Langues et littératures anciennes στο Université de Lille τῆς Γαλλίας, με τίτλο διατριβῆς *Réécrire Polyphème après Homère: Euripide, Théocrite, Lucien*, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Ch. Delattre καθηγητῆ τοῦ Université de Lille. Το 2017 ἀπέκτησε μεταπτυχιακὸ δίπλωμα Master 2 Humanités classiques et humanités numériques στο Université Paris-Ouest Nanterre La Défense τῆς Γαλλίας. Το 2016 ἀποφοίτησε ἀπὸ το τμήμα Φιλολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. με εἰδίκευση στὴν Κλασσικὴ Φιλολογία.

Ο **Αλέξανδρος Κουρούπης** μετὰ τὴ λήψη τοῦ πτυχίου Κλασσικῆς Φιλολογίας ἀπὸ το Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων συνέχισε τὶς σπουδές του στο Τμήμα Φιλολογίας τοῦ Α.Π.Θ., ἀπ' ὅπου ἀπέκτησε το μεταπτυχιακὸ του δίπλωμα στὴν Κλασσικὴ Φιλολογία. Στὴ συνέχεια, ἐγένε δεκτὸς ὡς Ὑποψήφιος Διδάκτωρ Λατινικῆς Φιλολογίας στο ἴδιο Τμήμα (ἐπιβλέπων Καθηγητῆς: Ε. Καρακάσης). Τα κύρια ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα ἀφοροῦν τὸ ρωμαϊκὸ ἔπος τὴν ἐποχὴ τῶν Φλαβίων (Σίλιος Ἰταλικός, Λουκανός, Βαλέριος Φλάκκος καὶ Στάτιος) καὶ τὴ ρωμαϊκὴ ἱστοριογραφία (Πομπήιος Τρόγος, Κούρτιος).

Ο **Ἡλίας Κριτσαντώνης** ολοκλήρωσε τὶς προπτυχιακὲς του σπουδές στο τμήμα Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ συνέχισε σε μεταπτυχιακὸ καὶ διδακτορικὸ ἐπίπεδο στο τμήμα Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Κατοικεὶ καὶ ἐργάζεται στὴν Ἀθήνα καὶ πάνω ἀπὸ 15 χρόνια διδάσκει στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση. Γνωρίζει Ἀγγλικά, Γαλλικά καὶ Γερμανικά.

Η **Αρετή Κυρκοπούλου** είναι απόφοιτος και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Διδάκτωρ Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στα ενδιαφέροντά της συγκαταλέγονται η λατινική γραμματεία και ειδικά η ρωμαϊκή κωμωδία (Πλαύτος, Τερέντιος) και το αρχαίο (Ελληνικό και Ρωμαϊκό) δράμα.

Jeremy Lam is a first-year PhD student at Trinity College Dublin and his research focuses on the reception of the *Homeric Hymns* in Hellenistic poetry. He is particularly interested in exploring how two major themes of the *Hymns*, aetiology and relationships between gods and humans, were appropriated by the Hellenistic poets for their own creative purposes.

Ο **Γαβριήλ Μπομπέτσης** είναι απόφοιτος του τμήματος Φιλολογίας Ε.Κ.Π.Α., με ειδίκευση στην Κλασική Φιλολογία. Πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης και ειδικεύεται στον Λουκιανό, στην ύστερη αρχαιότητα εν γένει και στην πρόσληψη της προγενέστερης λογοτεχνικής παράδοσης από αυτήν. Γνωρίζει Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά. Έχει συμμετάσχει δύο φορές ως εισηγητής σε συνέδρια. Στο 37ο τεύχος του περιοδικού *Παλίμψηστον* έχει δημοσιευτεί το άρθρο του: *Τὰ καθ' Ἡρῶ καὶ Λέανδρον του Μουσαίου: ερμηνευτικές προσεγγίσεις και διακειμενικές αναφορές*.

Η **Ειρήνη-Νίκη Μπριάκου** σπούδασε Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (BA 2017/MA 2020). Πλέον είναι Υποψήφια Διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη μελέτη της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας (Ζητήματα εσωτερικής ποιητικής, Ζητήματα πρόσληψης κ.ά). Στη Διδακτορική της διατριβή ασχολείται με τις ενδοδραματικές κατευθυντήριες ενδείξεις της ανταπόκρισης του κοινού στις *Τρωάδες* του Ευριπίδη.

Η **Μαρία Νικολαΐδου** γεννήθηκε στην Κομοτηνή. Το 2009 ξεκίνησε να φοιτά στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Στο ίδιο πανεπιστημιακό ίδρυμα ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές με κατεύθυνση «Κλασική Φιλολογία» και ειδίκευση «Αρχαία Ελληνική Φιλολογία», ενώ το 2020 εγγράφηκε στον 7^ο κύκλο σπουδών με ειδίκευση «Λατινική Φιλολογία».

Η **Σταυρούλα Ντούμα** είναι υποψήφια διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας με κατεύθυνση την Αρχαία Ελληνική Φιλολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας, του Τομέα Κλασικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έλαβε το μεταπτυχιακό της δίπλωμα από τον Τομέα Κλασικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η **Αγγελική Παπαβλάχου** είναι τελειόφοιτη Φοιτήτρια του τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ειδίκευσης Κλασικής Φιλολογίας. Το 2017 αποφοίτησε από το Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο της Ελληνογαλλικής Σχολής *Saint Joseph* στην Αθήνα. Το 2021 έκανε Πρακτική Άσκηση στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Ελλάδος στον Τομέα των Ιστορικών Ερευνών των Αρχαίων Χρόνων.

Ο **Βασίλειος Παπαγεωργίου** σπούδασε Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (BA 2019) και πλέον είναι μεταπτυχιακός φοιτητής Κλασικής Φιλολογίας (με ειδίκευση στην λατινική φιλολογία) του ίδιου ιδρύματος. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται κυρίως στην μελέτη της ρωμαϊκής ερωτικής ελεγείας (κυρίως με μεταφρασεολογικά ζητήματα των ελληνικών μεταφράσεων των κειμένων αυτών). Στην διπλωματική του εργασία ασχολείται με τις ελληνικές μεταφράσεις του Τίβουλλου και του Προπερτίου κατά τον 19^ο αιώνα.

Ο **Δημήτριος Παπαδόπουλος** είναι υποψήφιος διδάκτορας στο τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών στην Κλασική Ειδίκευση και υπότροφος του προγράμματος «Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ» του Πανεπιστημίου Πατρών. Ολοκλήρωσε στο ίδιο τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών τις προπτυχιακές και τις μεταπτυχιακές του σπουδές στην Κλασική Ειδίκευση. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα καλύπτουν τη Λογοτεχνία της Αυτοκρατορικής Περιόδου, τον αρχαίο εγκυκλοπαιδισμό, την αρχαία ζωολογία και την αρχαία βιογραφία.

Η **Μαρία Παπαδοπούλου** είναι απόφοιτη του τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ειδίκευση στην Κλασική Φιλολογία (2019) και τελειόφοιτη του ΠΜΣ «Σύγχρονες τάσεις στη Γλωσσολογία για εκπαιδευτικούς» του ΕΑΠ. Από το 2019 εργάζεται σε φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης και προσφέρει εθελοντική δράση ως φιλόλογος σε κοινωνικό φροντιστήριο.

Η **Μαρία Πουρλιώτη** είναι απόφοιτη του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ειδίκευση Κλασικών Σπουδών (2019) και τελειόφοιτη του ΠΜΣ Κλασικών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας με ειδίκευση στη Λατινική Φιλολογία, μέλος του πανελληνίου λογοτεχνικού προγράμματος Δήμου Βύρωνα από το 2015 και καθηγήτρια σε Φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης από το 2019.

Ο **Πάυλος Πιπεριάς** σπούδασε Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (BA 2016/MA 2020) και πλέον είναι Υποψήφιος Διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας στο ίδιο πανεπιστήμιο. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται κυρίως στη μελέτη της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας (Σκηνοθετικά Προβλήματα, Ζητήματα εσωτερικής ποιητικής κ.ά.). Στη Διδακτορική του Διατριβή ασχολείται με ζητήματα ποιητικής και θεατρικής αυτοαναφορικότητας στην *Ηλέκτρα* του Ευριπίδη.

Η **Αντωνία Πιτσιλού** είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και κάτοχος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του προγράμματος: «Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο» του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών. Επίσης, είναι Υποψήφια Διδάκτωρ του ανωτέρω Τμήματος ενώ παράλληλα φοιτά και ως προπτυχιακή φοιτήτρια σε αυτό.

Ο **Χρυσοβαλάντης Σιτσάνης** αποφοίτησε από το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Κατόπιν, ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές Κλασικής Φιλολογίας στην Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου. Έχει εργαστεί στην Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου και στο Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας του ίδιου πανεπιστημίου. Σήμερα, είναι υποψήφιος διδάκτωρ Λατινικής Φιλολογίας και βοηθός διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Ο **Αντώνιος Σταμίρης** φοίτησε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ (2013-15) και στο Τμήμα Φιλολογίας της ίδιας σχολής (2015-20). Φοίτησε για ένα εξάμηνο στο Πανεπιστήμιο της Lund με το πρόγραμμα Erasmus+ (2017-18) και διετέλεσε την πρακτική του άσκηση στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (2019). Επί του παρόντος είναι μεταπτυχιακός φοιτητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Η **Αλεξία Τρίγκη** είναι αριστούχος απόφοιτη του Τμήματος Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (αποφοίτηση με 9,06) και υπότροφος του ΙΚΥ. Την περίοδο αυτή είναι Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Κλασικής Φιλολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έχει λάβει μέρος σε συνέδριο με ανακοίνωση και έχει παρακολουθήσει πολυάριθμα επιμορφωτικά σεμινάρια.

Η **Αντιγόνη Τσιατσούλη** σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του τμήματος Φιλολογίας Κλασική Ειδίκευση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2018). Σήμερα είναι Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια με ειδίκευση στα Αρχαία Ελληνικά του ίδιου Πανεπιστημίου. Το ερευνητικό της ενδιαφέρον επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο σε θέματα που παρουσιάζονται στις αρχαιοελληνικές μυθικές παραδόσεις.

Ο **Ευάγγελος Τσούμπος** είναι προπτυχιακός φοιτητής (τεταρτοετής) του τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με μέσο όρο 8,3. Έχει πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση μέσω του ΕΣΠΑ στην βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κατέχει πτυχίο στα αγγλικά (Lower, B2 Michigan) και στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (ECDL).

Ο **Χρυσόστομος Φάκαρος** αποφοίτησε από το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών λαμβάνοντας πτυχίο σε δύο ειδικότητες (βυζαντινές και νεοελληνικές σπουδές και κλασική κατεύθυνση). Τώρα είναι μεταπτυχιακός φοιτητής στο Π.Μ.Σ. «Δέξιππος» του Ε.Κ.Π.Α με ειδίκευση στη λατινική φιλολογία. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα σχετίζονται με ζητήματα φύλου και ταυτότητας στη ρωμαϊκή ερωτική ελεγεία (Οβίδιος) και το μυθιστόρημα.

Η **Γεωργία Χουστουλάκη** είναι απόφοιτος κλασικής φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, στο οποίο ολοκλήρωσε και τις μεταπτυχιακές μου σπουδές και τώρα εκπονεί τη διδακτορική της διατριβή με τίτλο *[Δημοσθένους] Ένδειξις Κατὰ Θεοκρίνου: Ερμηνευτικό υπόμνημα*. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσονται η Αρχαία Ρητορική και Ρητορεία και η Αττική Κωμωδία.

Η **Δέσποινα Χρίστου** είναι απόφοιτος Κλασικής Φιλολογίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου πραγματοποίησε και τη μεταπτυχιακή της διατριβή στη Ρωμαϊκή Ελεγεία. Εκπονεί

τη διδακτορική της διατριβή στη λειτουργία του λόγου και της εξουσίας σε διαλόγους στο έπος στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ όπου έχει διατελέσει μέλος του βοηθητικού διδακτικού προσωπικού και έχει παραστεί σε παρουσιάσεις σχετικές με τη διδακτορική της έρευνα.

Η **Αναστασία Ψωμιάδου** σπούδασε Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (BA 2017/MA 2020). Στο εξής είναι Υποψήφια Διδάκτωρ Κλασικής Φιλολογίας και υπότροφος ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συγκαταλέγεται η πρόσληψη της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας (Σύγχρονες Μεταφράσεις, Πολιτικές αναγνώσεις έργων κλπ.) και στη Διδακτορική της Διατριβή εξετάζει ζητήματα ερμηνείας και μετάφρασης στον *Αίαντα* του Σοφοκλή.

